2025/12

8.1.2025

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EL) 2025/12,

19. detsember 2024,

mis käsitleb reisijaid käsitleva eelteabe kogumist ja edastamist välispiiril tehtavate kontrollide tõhustamiseks ja hõlbustamiseks ning millega muudetakse määrusi (EL) 2018/1726 ja (EL) 2019/817 ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 2004/82/EÜ

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eelkõige selle artikli 77 lõike 2 punkte b ja d ning artikli 79 lõike 2 punkti c,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust ([1]),

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt ([2])

ning arvestades järgmist:

(1) Isikute kontrollimine välispiiridel aitab palju kaasa liidu, tema liikmesriikide ja kodanike pikaajalise julgeoleku tagamisele ning on sellisena jätkuvalt tähtis kaitsemeede, eriti sisepiirikontrollita alal. Kontrolle piiril tuleb teha eelkõige vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) 2016/399, ([3]) kui see on kohaldatav, et aidata tõkestada ebaseaduslikku sisserännet ning ennetada ohte liikmesriikide sisejulgeolekule, avalikule korrale, rahvatervisele ja rahvusvahelistele suhetele. Selliste kontrollide tegemisel piiril tuleb täiel määral austada inimväärikust ja järgida täielikult asjakohaseid liidu õigusakte, sealhulgas Euroopa Liidu põhiõiguste hartat (edaspidi „harta“).

(2) Enne reisijate saabumist edastatavate reisijate andmete ja lennuinfo ehk reisijaid käsitleva eelteabe (edaspidi „eelteave“) kasutamine aitab kiirendada nõutavate kontrollide tegemist piiril piiriületusprotsessi ajal. Käesoleva määruse kohaldamisel tähendab piiriületusprotsess täpsemalt selle piiri ületamist, mis eraldab kolmandat riiki või sellist liikmesriiki, kelle suhtes käesolevat määrust ei kohaldata, ja sellist liikmesriiki, kelle suhtes käesolevat määrust kohaldatakse. Eelteabe kasutamine tugevdab välispiiridel tehtavaid kontrolle, kuna annab piisavalt aega kõikide reisijate üksikasjalikuks ja põhjalikuks kontrollimiseks piiril, ilma et see avaldaks ebaproportsionaalset negatiivset mõju nendele, kes reisivad heas usus. Seepärast tuleks välispiiridel tehtavate kontrollide tulemuslikkuse ja tõhususe huvides ette näha asjakohane õigusraamistik, et liikmesriikide pädevatel piirivalveasutustel oleks sellistes välispiiripunktides juurdepääs eelteabele enne reisijate saabumist.

(3) Eelteabe kohta kehtiv õigusraamistik, mis koosneb nõukogu direktiivist 2004/82/EÜ ([4]) ja seda ülevõtvatest riigisisestest õigusnormidest, on osutunud tähtsaks kontrollide täiustamisel piiril, eelkõige kuna selle raamistiku alusel on liikmesriikidel võimalik vastu võtta sätteid, mis käsitlevad lennuettevõtjate kohustust edastada liikmesriigi territooriumile sisenevate reisijate kohta eelteavet. Liikmesriikide tavades on siiski veel lahknevusi. Eelkõige ei nõuta lennuettevõtjatelt eelteavet süstemaatiliselt ning lennuettevõtjate suhtes kehtivad eri nõuded seoses kogutava teabe liigi ja tingimustega, mille alusel eelteave pädevatele piirivalveasutustele edastada tuleb. Need lahknevused põhjustavad lennuettevõtjatele tarbetuid kulusid ja probleeme ning kahjustavad ka välispiiridele saabuvate isikute tulemuslikku ja tõhusat eelkontrolli.

([1]) ELT C 228, 29.6.2023, lk 97.
([2]) Euroopa Parlamendi 25. aprilli 2024. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu 12. detsembri 2024. aasta otsus.
([3]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. märtsi 2016. aasta määrus (EL) 2016/399, mis käsitleb isikute üle piiri liikumist reguleerivaid liidu eeskirju (Schengeni piirieeskirjad) (ELT L 77, 23.3.2016, lk 1).
([4]) Nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiiv 2004/82/EÜ veoettevõtjate kohustuse kohta edastada reisijaid käsitlevaid andmeid (ELT L 261, 6.8.2004, lk 24).

(4) Kehtivat õigusraamistikku tuleb ajakohastada ja uuendada, et eelteabe kogumise ja edastamise normid, mille eesmärk on parandada ja hõlbustada välispiiridel tehtavate kontrollide tulemuslikkust ja tõhusust ning tõkestada ebaseaduslikku sisserännet, oleksid selged, ühtlustatud ja tulemuslikud, kooskõlas normidega, mis on kehtestatud määrusega (EL) 2016/399 liikmesriikidele, kelle suhtes seda kohaldatakse, ja riigisisese õigusega, kui määrust ei kohaldata.

(5) Selleks et nii liidu kui ka rahvusvahelise tasandi lähenemisviis oleks võimalikult ühtne ja pidades silmas rahvusvahelisel tasandil kohaldatavaid eelteabe kogumise norme, tuleks käesoleva määrusega kehtestatavas ajakohastatud õigusraamistikus võtta arvesse lennundussektoriga rahvusvaheliselt kokku lepitud asjakohaseid tavasid, näiteks Maailma Tolliorganisatsiooni, Rahvusvahelise Lennutranspordi Assotsiatsiooni ja Rahvusvahelise Tsiviillennunduse Organisatsiooni reisijaid käsitleva eelteabe suuniste kontekstis.

(6) Eelteabe kogumine ja edastamine mõjutab üksikisikute eraelu puutumatust ja sellega kaasneb nende isikuandmete töötlemine. Selleks et täielikult austada üksikisikute põhiõigusi, eelkõige õigust eraelu puutumatusele ja õigust isikuandmete kaitsele kooskõlas hartaga, tuleks ette näha piisavad piirangud ja kaitsemeetmed. Näiteks peaks eelteabe ja eriti isikuandmetena käsitatava eelteabe töötlemine piirduma rangelt sellega, mis on vajalik ja proportsionaalne käesoleva määruse eesmärkide saavutamiseks. Lisaks tuleks tagada, et käesoleva määruse alusel kogutud ja edastatud eelteabe töötlemine ei põhjusta hartaga keelatud diskrimineerimist.

(7) Määruse eesmärkide saavutamiseks tuleks käesolevat määrust kohaldada kõigi lennuettevõtjate suhtes, kes teostavad käesolevas määruses määratletud liitu sisenevaid lende, olenemata neid lende teostavate lennuettevõtjate asukohast, ja kes käitavad nii regulaarlende kui ka mitteregulaarlende. Käesoleva määruse kohaldamisalasse ei kuulu muud tsiviillennundustegevust, nagu lennukoolid, meditsiinilised lennud ja hädaabilennud, ega sõjalisi lende käsitlevate andmete kogumine. Käesolev määrus ei piira selliseid lende käsitlevate andmete kogumist, nagu on sätestatud liidu õigusega kooskõlas olevas riigisisese õiguses. Komisjon peaks hindama sellise liidu korra teostatavust, mille kohaselt oleksid eralende korraldavad ettevõtjad kohustatud koguma ja edastama lennureisijate andmeid.

(8) Käesoleva määruse kohane lennuettevõtjate kohustus koguda ja edastada eelteavet peaks hõlmama kõiki liitu sisenevate lendude reisijaid, transiitreisijaid, kelle lõppsihtkoht on väljaspool liitu, ning kõiki lennu ajal tööülesandeid mittetäitvaid meeskonnaliikmeid, kelle lennuettevõtja on lennule määranud seoses nende tööülesannetega.

(9) Tulemuslikkuse ja õiguskindluse huvides tuleks selgelt ja ammendavalt loetleda teave, mis koos moodustab eelteabe, mida kogutakse ja seejärel edastatakse käesoleva määruse alusel, hõlmates nii teavet iga reisija kui ka tema lennu kohta. Käesoleva määruse kohaselt ja kooskõlas rahvusvaheliste standarditega peaks selline lennuinfo sisaldama istekoha- ja pagasiteavet, kui selline teave on kättesaadav, ning teavet asjaomase liikmesriigi territooriumile sisenemise piiripunkti kohta kõigil käesoleva määrusega hõlmatud juhtudel. Kui pagasi- või istekohateave on kättesaadav muudes lennuettevõtja, selle teenuse osutaja, selle süsteemi pakkuja või lennujaama valdaja käsutuses olevates IT-süsteemides, peaksid lennuettevõtjad lisama selle teabe broneeringuinfo üksusele edastatavasse eelteabesse. Käesolevas määruses määratletud ja reguleeritud eelteave ei hõlma biomeetrilisi andmeid.

(10) Paindlikkuse ja innovatsiooni võimaldamiseks tuleks põhimõtteliselt jätta iga lennuettevõtja otsustada, kuidas ta oma kohustusi seoses käesolevas määruses sätestatud eelteabe kogumisega täidab, võttes arvesse käesolevas määruses kindlaks määratud eri liiki lennuettevõtjaid ja nende asjakohaseid ärimudeleid, sealhulgas seoses lennule registreerimise aegade ja lennujaamadega tehtava koostööga. Võttes aga arvesse, et on olemas sobivad tehnilised lahendused, mis võimaldavad koguda teatavat eelteavet automaatselt ja nii, et see oleks täpne, täielik ja ajakohastatud, ning võttes arvesse sellise tehnoloogia kasutamise tulemuslikkusest ja tõhususest tulenevaid eeliseid, tuleks lennuettevõtjatelt nõuda, et nad koguksid sellist eelteavet automaatvahendite abil, lugedes teavet reisidokumendi masinloetavatest andmetest. Kui selliste automaatvahendite kasutamine ei ole erandlikel asjaoludel tehniliselt võimalik, peaks lennuettevõtja koguma eelteavet erandkorras käsitsi kas veebis lennule registreerimise protsessi käigus või lennujaamas lennule registreerimise käigus ja nii, et oleks tagatud käesoleva määruse kohaste kohustuste täitmine.

(11) Eelteabe kogumine automaatvahendite abil peaks rangelt piirduma reisidokumendis sisalduvate tähtnumbriliste andmetega ega tohiks kaasa tuua reisidokumendist biomeetriliste andmete kogumist. Kuna eelteabe kogumine on osa kas veebis või lennujaamas tehtavast lennule registreerimise protsessist, ei ole lennuettevõtjatel käesoleva määruse kohaselt kohustust kontrollida reisija reisidokumenti pardalemineku ajal. Käesoleva määruse täitmisega ei

kaasne reisijale kohustust kanda pardalemineku ajal kaasas reisidokumenti. See ei tohiks piirata kohustusi, mis tulenevad muudest liidu õigusaktidest või liidu õigusega kooskõlas olevast riigisisesest õigusest.

(12) Eelteabe kogumine reisidokumentidest peaks olema kooskõlas ka Rahvusvahelise Tsiviillennunduse Organisatsiooni masinloetavate reisidokumentide standarditega, mis on liidu õigusesse üle võetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2019/1157, ([5]) nõukogu määrusega (EÜ) nr 2252/2004 ([6]) ning nõukogu direktiiviga (EL) 2019/997 ([7]).

(13) Käesolevas määruses ning asjakohastes delegeeritud õigusaktides ja rakendusaktides sätestatud nõuded peaksid aitama tagada, et lennuettevõtjad rakendavad käesolevat määrust ühetaoliselt, mistõttu on nende asjakohaste süsteemide omavahelise ühendamise kulud minimaalsed. Selleks et hõlbustada nende nõuete ühtlustatud rakendamist lennuettevõtjate poolt, eelkõige seoses andmestruktuuri, andmevormingu ja edasisaatmise protokolliga, peaks komisjon pädevate piirivalveasutuste, liikmesriikide muude asutuste, lennuettevõtjate ja asjaomaste liidu ametitega tehtava koostöö põhjal tagama, et kõik vajalikud suunised ja selgitused esitatakse komisjoni koostatavas praktilises käsiraamatus.

(14) Eelteabe kvaliteedi parandamiseks peaks käesoleva määrusega loodav ruuter kontrollima, kas lennuettevõtjate poolt talle edastatud eelteave vastab nii sisu kui ka struktuuri poolest toetatavatele andmevormingutele, sealhulgas standarditud andmeväljadele või -koodidele. Kui kontrolli käigus on tehtud kindlaks, et teave ei vasta kõnealustele andmevormingutele, peaks ruuter teatama sellest viivitamata ja automaatselt asjaomasele lennuettevõtjale.

(15) Oluline on, et käesoleva määruse alusel loodud automaatsed andmekogumissüsteemid ega muud protsessid ei avalda negatiivset mõju lennundussektori töötajatele, kellele tagatakse võimalused oskuste täiendamiseks ja ümberõppeks, millega parandatakse andmete kogumise ja edastamise tõhusust ja töökindlust ning töötingimusi selles sektoris.

(16) Reisijal peaks olema võimalik esitada veebis lennule registreerimise protsessi käigus ise teatavat eelteavet automaatvahendite abil, näiteks reisija nutitelefoni turvalise rakenduse, arvuti või veebikaamera kaudu, mis suudab lugeda reisidokumendi masinloetavaid andmeid. Kui reisija ei ole end veebis lennule registreerinud, peaks lennuettevõtja andma talle võimaluse esitada nõutav masinloetav eelteave lennule registreerimisel lennujaama iseteeninduskioskis või lennuettevõtja töötaja abiga registreerimislauas. Ilma et see piiraks lennuettevõtjate vabadust kehtestada piletihindu ja määrata kindlaks oma äripõhimõtted, on oluline, et käesoleva määruse kohaste kohustustega ei tekitata reisijatele, kes ei saa kasutada eelteabe esitamiseks veebipõhiseid vahendeid, ebaproportsionaalseid takistusi, näiteks lisatasu eelteabe lennujaamas esitamise eest. Lisaks tuleks käesoleva määrusega ette näha üleminekuperiood, mille jooksul antakse reisijatele võimalus esitada eelteavet veebis lennule registreerimise protsessi käigus käsitsi. Sellistel juhtudel peaksid lennuettevõtjad kasutama andmete kontrollimise meetodeid.

(17) Selleks et tagada hartas sätestatud õiguste järgimine ning ligipääsetavad ja kaasavad reisivõimalused, eelkõige haavatavate rühmade ja puuetega inimestele, ning kooskõlas puuetega ja liikumispuudega isikute õigustega lennureisi puhul, mis on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 1107/2006, ([8]) peaksid lennuettevõtjad liikmesriikide toetusel tagama, et reisijatel oleks alati võimalik esitada vajalikud andmed lennujaamas.

(18) Võttes arvesse eeliseid, mida pakub masinloetava eelteabe kogumisel automaatvahendite kasutamine, ja selgust, mille tagavad selle kohta käesoleva määruse alusel vastu võetavad tehnilised nõuded, tuleks lennuettevõtjatele, kes otsustavad kasutada direktiivi 2004/82/EÜ kohaselt edasisaadetava teabe kogumiseks automaatvahendeid, näha ette võimalus, kuid mitte kohustus, nimetatud nõudeid pärast nende vastuvõtmist sellise automaatvahendite kasutamise

([5]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta määrus (EL) 2019/1157 liidu kodanike isikutunnistuste ning vaba liikumise õigust kasutavatele liidu kodanikele ja nende pereliikmetele väljaantavate elamislubade turvalisuse suurendamise kohta (ELT L 188, 12.7.2019, lk 67).

([6]) Nõukogu 13. detsembri 2004. aasta määrus (EÜ) nr 2252/2004 liikmesriikide poolt väljastatud passide ja reisidokumentide turvaelementide ja biomeetria standardite kohta (ELT L 385, 29.12.2004, lk 1).

([7]) Nõukogu 18. juuni 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/997, millega kehtestatakse ELi tagasipöördumistunnistus ja tunnistatakse kehtetuks otsus 96/409/ÜVJP (ELT L 163, 20.6.2019, lk 1).

([8]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuli 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1107/2006 puudega ja liikumispuudega isikute õiguste kohta lennureisi puhul (ELT L 204, 26.7.2006, lk 1).

suhtes kohaldada, niivõrd kui kõnealune direktiiv on kohaldatav ja seda lubab. Kõnealuste spetsifikatsioonide vabatahtlikku kohaldamist direktiivi 2004/82/EÜ kohaldamisel ei tohiks mõista nii, nagu see võiks mis tahes viisil mõjutada lennuettevõtjate ja liikmesriikide kõnealusest direktiivist tulenevaid kohustusi.

(19) Selleks et pädevate piirivalveasutuste tehtavad eelkontrollid oleksid tulemuslikud ja tõhusad, peaks neile asutustele edastatav eelteave sisaldama andmeid reisijate kohta, kes tegelikult välispiiri ületavad, see tähendab reisijad, kes on õhusõiduki pardal, olenemata sellest, kas reisija lõppsihtkoht on liidus või väljaspool liitu. Seetõttu peaksid lennuettevõtjad edastama eelteabe kohe pärast pardalemineku lõppemist. Lisaks aitab eelteave pädevatel piirivalveasutustel eristada seadusi järgivaid reisijaid reisijatest, kes võivad olla huvipakkuvad ning vajada seetõttu täiendavat kontrolli, mis omakorda nõuaks saabumisel võetavate järelmeetmete täiendavat kooskõlastamist ja ettevalmistamist. Näiteks võib juhtuda, et huvipakkuvaid reisijaid on ootamatult palju, nii et nende füüsiline kontroll piiril võib pikendada seadusi järgivate reisijate kontrolli piiril ja ooteaega piiril. Selleks et anda pädevatele piirivalveasutustele võimalus valmistada piiril ette piisavad ja proportsionaalsed meetmed, nagu ajutine töötajate arvu suurendamine või töötajate ümbersuunamine, eelkõige lendude puhul, kus pardalemineku lõppemise ja välispiirile saabumise vaheline aeg ei ole piisav, et pädevad piirivalveasutused jõuaksid kõige asjakohasemalt reageerida, tuleks eelteave enne pardaleminekut, see tähendab siis, kui reisija lennule registreerib, ka edastada.

(20) Kuritarvitamise ohu ärahoidmiseks ja kooskõlas eesmärgikohasuse põhimõttega peaks pädevatel piirivalveasutustel olema selgesõnaliselt keelatud töödelda käesoleva määruse alusel saadud eelteavet muul eesmärgil kui need, mis on selgesõnaliselt sätestatud käesolevas määruses ja on kooskõlas määruses (EL) 2016/399 sätestatud normidega nende liikmesriikide puhul, kelle suhtes nimetatud määrust kohaldatakse, või kui kõnealust määrust ei kohaldata, siis kooskõlas riigisiseses õiguses sätestatud asjakohaste normidega.

(21) Selleks et pädevatel piirivalveasutustel oleks piisavalt aega kõigi reisijate, sealhulgas kauglennureisijate ja ümberistumisega reisijate tulemuslikuks eelkontrollimiseks, lennuettevõtjate kogutud ja edastatud eelteabe täpsuse, täielikkuse ja ajakohasuse kindlakstegemiseks ja vajaduse korral lennuettevõtjatelt lisaselgituste, paranduste või täienduste nõudmiseks, ning tagamaks, et eelteave jääb kättesaadavaks seni, kuni kõik reisijad on piiripunkti saabunud, peaksid pädevad piirivalveasutused säilitama käesoleva määruse alusel saadud eelteavet ainult kindlaksmääratud ajavahemiku jooksul, mis ei ole pikem kui nimetatud otstarveteks rangelt vajalik. Kui mõni reisija pärast maandumist sellise kindlaksmääratud ajavahemiku jooksul piiripunkti ei saabu, peaks liikmesriikidel olema võimalus lubada oma pädevatel piirivalveasutustel säilitada selliste reisijate eelteavet erandkorras seni, kuni nad piiripunkti saabuvad või kõige kauem täiendava kindlaksmääratud ajavahemiku jooksul. Kui liikmesriigid soovivad sellist võimalust kasutada, peaksid nad olema kohustatud kehtestama selliste reisijate tuvastamiseks asjakohased viisid, millega tagatakse, et nende eelteabe pikem säilitamine piirdub rangelt vajalikuga.

(22) Selleks et lennuettevõtjatel oleks võimalik vastata pädevate piirivalveasutuste esitatud taotlustele saada lisaselgitusi või teha parandusi või täiendusi, peaksid lennuettevõtjad säilitama käesoleva määruse alusel edastatud eelteavet kindlaksmääratud ja rangelt vajaliku ajavahemiku jooksul. Lisaks sellele ja seadusi järgivate reisijate reisikogemuse parandamiseks peaks lennuettevõtjatel olema võimalik eelteavet säilitada ja kasutada, kui see on vajalik nende tavapärase äritegevuse jaoks, eelkõige reisimise hõlbustamiseks, kooskõlas kohaldatava õigusega ja eelkõige Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2016/679 ([9]).

(23) Selleks et vältida olukorda, kus lennuettevõtjad peavad käesoleva määruse alusel kogutud eelteabe edastamiseks looma liikmesriikide pädevate piirivalveasutustega mitu ühendust ja neid ühendusi säilitama, ning sellega seotud ebatõhusust ja turvariske, tuleks kooskõlas käesoleva määrusega ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2025/13 ([10]) ette näha liidu tasandil loodav ja käitatav ühtne ruuter, mis toimib kõnealuste edastuste ühendus- ja

([9]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).

([10]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. detsembri 2024. aasta määrus (EL) 2025/13 reisijaid käsitleva eelteabe kogumise ja edastamise kohta terroriaktide ja raskete kuritegude ennetamiseks, avastamiseks, uurimiseks ja nende eest vastutusele võtmiseks ning millega muudetakse määrust (EL) 2019/818 (ELT L, 2025/13, 8.1.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2025/13/oj).

jaotuspunktina. Tõhususe, sealhulgas kulutõhususe huvides peaks ruuter tehniliste võimaluste piires ning järgides täielikult käesolevat määrust ja määrust (EL) 2025/13 tuginema muude liidu õiguse alusel loodud asjakohaste süsteemide tehnilistele komponentidele, eelkõige Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2017/2226 ([11]) osutatud veebiteenusele, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2018/1240 ([12]) osutatud vedajate võrguväravale ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 767/2008 ([13]) osutatud vedajate võrguväravale. Selleks et vähendada lennuettevõtjatele avalduvat mõju ja tagada lennuettevõtjate suhtes ühtne lähenemine, peaks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2018/1726 ([14]) asutatud Vabadusel, Turvalisusel ja Õigusel Rajaneva Ala Suuremahuliste IT-süsteemide Operatiivjuhtimise Euroopa Liidu Amet (eu-LISA) kavandama ruuteri tehniliste ja operatiivsete võimaluste piires viisil, mis on sidus ja kooskõlas lennuettevõtjatele määrustega (EÜ) nr 767/2008, (EL) 2017/2226 ja (EL) 2018/1240 kehtestatud kohustustega.

(24) Selleks et parandada lennuliiklusandmete edasisaatmise tõhusust ja toetada pädevatele piirivalveasutustele edasisaadetava eelteabe jälgimist, peaks ruuter saama teiste organisatsioonide, näiteks Euroopa Lennuliikluse Ohutuse Organisatsiooni (Eurocontrol) kogutud reaalajas saadavad lennuliiklusandmed.

(25) Ruuter peaks käesoleva määruse kohaselt saatma eelteabe automaatselt edasi asjaomastele pädevatele piirivalveasutustele, mis tuleks kindlaks määrata eelteabes kajastuva liikmesriigi territooriumile sisenemise piiripunkti alusel. Teabe levitamise hõlbustamiseks peaks iga liikmesriik märkima, millised piirivalveasutused on pädevad ruuterist edasi saadetud eelteavet vastu võtma. Liikmesriigid võivad luua ühtse andmesisestuspunkti, mis saab ruuterilt eelteabe ning edastab selle viivitamata ja automaatselt asjaomase liikmesriigi pädevale piirivalveasutusele. Käesoleva määruse nõuetekohase toimimise ja läbipaistvuse huvides tuleks teave pädevate piirivalveasutuste kohta avalikustada.

(26) Ruuter peaks üksnes hõlbustama eelteabe edastamist lennuettevõtjatelt pädevatele piirivalveasutustele kooskõlas käesoleva määrusega ega tohiks toimida eelteabe hoidlana. Eelnevat arvesse võttes ja selleks, et minimeerida loata juurdepääsu ja muu väärkasutamise ohtu ning järgida võimalikult väheste andmete kogumise põhimõtet, ei tohiks eelteavet säilitada, kui see ei ole rangelt vajalik edasisaatmisega seotud tehnilistel põhjustel, ning eelteave tuleks ruuterist viivitamata, lõplikult ja automaatselt kustutada alates hetkest, mil edasisaatmine on lõpule viidud.

(27) Selleks et lennuettevõtjad saaksid võimalikult kiiresti kasu eelistest, mida pakub eu-LISA poolt käesoleva määruse ja määruse (EL) 2025/13 alusel välja töötatud ruuteri kasutamine, ja omandaksid seda kasutades kogemusi, tuleks lennuettevõtjatele ette näha võimalus, kuid mitte kohustus, kasutada ruuterit vaheperioodil sellise teabe edastamiseks, mida nad peavad edastama direktiivi 2004/82/EÜ alusel. Vaheperiood peaks algama ruuteri töölerakendamise hetkel ja lõppema, kui nimetatud direktiivist tulenevaid kohustusi enam ei kohaldata. Selleks et ruuteri vabatahtlik kasutamine toimuks vastutustundlikult, peaks olema nõutav teavet saava liikmesriigi eelnev kirjalik nõusolek, mis antakse lennuettevõtja taotlusel ja pärast seda, kui kõnealune liikmesriik on teinud kontrollid ja saanud vajalikud kinnitused. Samuti tuleks ruuteri lennuettevõtjate poolse kasutuselevõtu korduva alustamise ja lõpetamise vältimiseks nõuda, et kui lennuettevõtja hakkab sellist ruuterit vabatahtlikult kasutama, peaks ta selle kasutamist jätkama, välja arvatud juhul, kui on objektiivsed põhjused lõpetada ruuteri kasutamine teabe edastamiseks asjaomasele liikmesriigile, näiteks kui on selgunud, et teavet ei edastata seaduslikult, turvaliselt, tulemuslikult ja kiiresti. Ruuteri nõuetekohase vabatahtliku kasutamise võimaldamise huvides ning võttes arvesse

([11]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. novembri 2017. aasta määrus (EL) 2017/2226, millega luuakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteem liikmesriikide välispiire ületavate kolmandate riikide kodanike riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmete ja sisenemiskeeluandmete registreerimiseks ning määratakse kindlaks riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemile õiguskaitse eesmärgil juurdepääsu andmise tingimused ning millega muudetakse Schengeni lepingu rakendamise konventsiooni ning määruseid (EÜ) nr 767/2008 ja (EL) nr 1077/2011 (ELT L 327, 9.12.2017, lk 20).

([12]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. septembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1240, millega luuakse Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteem (ETIAS) ning muudetakse määrusi (EL) nr 1077/2011, (EL) nr 515/2014, (EL) 2016/399, (EL) 2016/1624 ja (EL) 2017/2226 (ELT L 236, 19.9.2018, lk 1).

([13]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuli 2008. aasta määrus (EÜ) nr 767/2008, mis käsitleb viisainfosüsteemi (VIS) ja liikmesriikidevahelist teabevahetust lühiajaliste viisade, pikaajaliste viisade ja elamislubade kohta (VIS määrus) (ELT L 218, 13.8.2008, lk 60).

([14]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. novembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1726, mis käsitleb Vabadusel, Turvalisusel ja Õigusel Rajaneva Ala Suuremahuliste IT-süsteemide Operatiivjuhtimise Euroopa Liidu Ametit (eu-LISA) ning millega muudetakse määrust (EÜ) nr 1987/2006 ja nõukogu otsust 2007/533/JSK ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1077/2011 (ELT L 295, 21.11.2018, lk 99).

kõigi mõjutatud osaliste õigusi ja huve, tuleks käesolevas määruses ette näha vajalikud normid konsultatsioonide ja teabe esitamise kohta. Ruuteri käesoleva määruse kohast vabatahtlikku kasutamist direktiivi 2004/82/EÜ kohaldamisel ei tohiks mõista nii, et see mõjutab mis tahes viisil lennuettevõtjate ja liikmesriikide kõnealusest direktiivist tulenevaid kohustusi.

(28) Käesoleva määruse ja määruse (EL) 2025/13 alusel loodav ja käitatav ruuter peaks vähendama ja lihtsustama käesoleva määruse kohaseks eelteabe edastamiseks vajalikke tehnilisi ühendusi, nii et iga lennuettevõtja ja pädeva piirivalveasutuse kohta on vaja vaid ühtainust ühendust. Seepärast tuleks käesoleva määrusega kehtestada pädevatele piirivalveasutustele ja lennuettevõtjatele kohustus ruuteriga selline ühendus luua ja saavutada vajalik liidestatus, et käesoleva määrusega loodud eelteabe edastamise süsteem toimiks nõuetekohaselt. Ruuteri kavandamine ja arendamine eu-LISA poolt peaks võimaldama lennuettevõtjate süsteemid ja taristu tulemuslikult ja tõhusalt ühendada ja liidestada, sätestades kõik asjakohased standardid ja tehnilised nõuded. Selleks et tagada käesoleva määrusega loodud süsteemi nõuetekohane toimimine, tuleks sätestada üksikasjalikud normid. eu-LISA peaks ruuteri kavandamisel ja arendamisel tagama, et lennuettevõtjate edastatav ja pädevatele piirivalveasutustele edasi saadetav eelteave on edastamisel krüpteeritud.

(29) Kuna kaalul on liidu huvid, tuleks liidu eelarvest katta kõik kulud, mida eu-LISA käesolevast määrusest tulenevate ruuteriga seotud ülesannete täitmisel kannab, sealhulgas ruuteri kavandamine ja arendus, ruuteri majutus ja tehniline haldamine ning eu-LISA juhtimisstruktuur, et toetada ruuteri kavandamist, arendust, majutust ja tehnilist haldamist. Sama võiks kehtida kulude suhtes, mida liikmesriigid kannavad seoses ruuteriga loodud ühenduse ja sellega liidestamise ning nende hooldamisega käesoleva määruse nõuete kohaselt, kooskõlas kohaldatavate liidu õigusaktidega. On oluline, et liidu eelarvest antaks liikmesriikidele nendeks kuludeks asjakohast rahalist toetust. Selleks tuleks liikmesriikide finantsvajaduste katmist toetada liidu üldeelarvest kooskõlas rahastamiskõlblikkuse normide ja kaasrahastamise määradega, mis on sätestatud asjakohastes liidu õigusaktides. eu-LISA-le eraldatav iga-aastane ELi toetus peaks katma vajadused, mis on seotud ruuteri majutuse ja tehnilise haldamisega, tuginedes eu-LISA tehtud hindamisele. Liidu eelarvest tuleks katta ka tugi, näiteks koolitus, mida eu-LISA pakub lennuettevõtjatele ja pädevatele piirivalveasutustele, et võimaldada ruuteri kaudu eelteabe tulemuslikku edastamist ja edasi saatmist. Sõltumatute riiklike järelevalveasutuste kulud, mis on seotud neile käesoleva määrusega antud ülesannetega, peaksid katma asjaomased liikmesriigid.

(30) Ei saa välistada võimalust, et erandlike asjaolude tõttu ja hoolimata kõigist käesoleva määruse kohaselt võetud mõistlikest meetmetest, ei toimi ruuteri keskne taristu või üks ruuteri tehnilistest komponentidest või pädevaid piirivalveasutusi ja lennuettevõtjaid ruuteriga ühendav sidetaristu tõrgeteta, mistõttu ei ole lennuettevõtjatel tehniliselt võimalik eelteavet edastada või pädevatel piirivalveasutustel seda vastu võtta. Kui ruuter ei ole kättesaadav ja lennuettevõtjatel ei ole üldiselt mõistlikul viisil võimalik edastada asjakohast probleemist mõjutatud eelteavet seaduslikult, turvaliselt, tulemuslikult ja kiiresti alternatiivsete vahendite abil, peaksid lennuettevõtjad olema vabastatud kohustusest edastada eelteavet ruuterile seni, kuni tehniline probleem püsib. Välispiiridel tehtavate kontrollide tulemuslikkuse ja tõhususe suurendamiseks ja hõlbustamiseks ning ebaseadusliku sisserände tõkestamiseks vajaliku eelteabe kättesaadavuse tagamiseks peaksid lennuettevõtjad siiski jätkama eelteabe kogumist ja säilitamist, et selle saaks edastada niipea, kui tehniline probleem on lahendatud. Tehnilise probleemi kestuse ja selle negatiivsete tagajärgede minimeerimiseks peaksid asjaosalised sel juhul viivitamata üksteist teavitama ja võtma viivitamata kõik vajalikud meetmed, et tehniline probleem lahendada. Selline kord ei tohiks piirata ühegi asjaosalise käesolevast määrusest tulenevaid kohustusi tagada ruuteri ning asjakohaste süsteemide ja taristu nõuetekohane toimimine ega asjaolu, et lennuettevõtjate suhtes kohaldatakse karistusi, kui nad nimetatud kohustusi ei täida, sealhulgas juhul, kui nad kasutavad kõnealust korda olukorras, kus see ei ole põhjendatud. Sellise kuritarvitamise ärahoidmiseks ning järelevalve ja vajaduse korral karistuste määramise hõlbustamiseks peaksid lennuettevõtjad, kes tuginevad sellisele korrale omaenda süsteemi ja taristu tõrke tõttu, teatama sellest pädevale järelevalveasutusele.

(31) Kui lennuettevõtjatel on eelteabe edastamiseks pädevate piirivalveasutustega otseühendused, võivad need ühendused kujutada endast asjakohast viisi, mille puhul on tagatud vajalik andmeturbe tase eelteabe edastamiseks otse pädevatele piirivalveasutustele, kui ruuteri kasutamine ei ole tehniliselt võimalik. Pädevatel piirivalveasutustel peaks olema erandjuhtudel, kui ruuteri kasutamine ei ole tehniliselt võimalik, võimalik nõuda lennuettevõtjatelt selliste asjakohaste viiside kasutamist, kuid see ei pane lennuettevõtjatele kohustust säilitada või luua selliseid otseühendusi või muid asjakohaseid viise, tagades vajaliku andmeturbe taseme eelteabe edastamiseks otse pädevatele piirivalveasutustele. Eelteabe erakorraline edastamine muul asjakohasel viisil, näiteks krüpteeritud e-posti või turvalise veebiportaali kaudu, välja arvatud mittestandardsete elektrooniliste vormingute kasutamine, peaks tagama

vajaliku andmeturbe, andmekvaliteedi ja andmekaitse taseme. Eelteavet, mille pädevad piirivalveasutused on saanud sellisel muul asjakohasel viisil, tuleks edasi töödelda kooskõlas määruses (EL) 2016/399 sätestatud normide ja andmekaitsemeetmetega ja kohaldatava riigisisese õiguse kohaselt. Kui eu-LISA on teatanud, et tehniline probleem on lahendatud, ja kui on kinnitatud, et eelteabe ruuteri kaudu edasisaatmine pädevale piirivalveasutusele on lõpule viidud, peaks pädev piirivalveasutus talle varem muul asjakohasel viisil saadetud eelteabe viivitamata kustutama. Kõnealune kustutamine ei tohiks mõjutada erijuhtumeid, kus eelteavet, mille pädevad piirivalveasutused on muul asjakohasel viisil saanud, on vahepeal kooskõlas määrusega (EL) 2016/679 välispiiril tehtavate kontrollide tulemuslikkuse ja tõhususe suurendamiseks ja hõlbustamiseks ning ebaseadusliku sisserände tõkestamiseks edasi töödeldud.

(32) Isikuandmete kaitse kui põhiõiguse järgimiseks tuleks käesolevas määruses kindlaks määrata vastutav töötleja ja volitatud töötleja ning sätestada auditeerimise normid. Tulemusliku seire huvides, piisava isikuandmete kaitse tagamiseks ja turvariskide minimeerimiseks tuleks sätestada ka logimise, töötlemise turvalisuse ja siseseire normid. Kui need normid on seotud isikuandmete töötlemisega, peaksid need olema kooskõlas isikuandmete kaitset käsitlevate üldkohaldatavate liidu õigusaktidega, eelkõige määrusega (EL) 2016/679 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2018/1725 ([15]).

(33) Ilma et see piiraks käesolevas määruses isikuandmete töötlemise kohta kehtestatud konkreetsemate normide kohaldamist, tuleks isikuandmete töötlemise suhtes, mida teevad liikmesriigid ja lennuettevõtjad käesoleva määruse alusel, kohaldada määrust (EL) 2016/679. Isikuandmete töötlemise suhtes, mida teeb eu-LISA käesolevast määrusest tulenevate kohustuste täitmisel, tuleks kohaldada Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2018/1725.

(34) Võttes arvesse reisijate õigust saada teavet oma isikuandmete töötlemise kohta, peaksid liikmesriigid tagama, et reisijatele antakse broneerimise ja lennule registreerimise ajal kergesti juurdepääsetav ja lihtsasti mõistetav täpne teave eelteabe kogumise, eelteabe pädevatele piirivalveasutustele edastamise ja reisijate kui andmesubjektide õiguste kohta.

(35) Isikuandmete kaitse auditeid, mille eest vastutavad liikmesriigid, peaksid tegema määruse (EL) 2016/679 artiklis 51 osutatud sõltumatud järelevalveasutused või auditeerimisasutus, kellele järelevalveasutus on selle ülesande andnud.

(36) Käesoleva määruse kohaseid töötlemistoiminguid, milleks on eelteabe edasisaatmine lennuettevõtjatelt ruuteri kaudu liikmesriikide pädevatele piirivalveasutustele, tehakse selleks, et aidata neil asutustel täita oma piirihaldusega seotud kohustusi ja ebaseadusliku sisserände tõkestamisega seotud ülesandeid. Seepärast peaksid liikmesriigid määrama asutused, kes on vastutavad töötlejad ruuteris olevate andmete töötlemisel, ruuterist pädevatele piirivalveasutustele andmete edasisaatmisel ja andmete hilisemal töötlemisel, et tõhustada ja hõlbustada välispiiridel tehtavaid kontrolle. Liikmesriigid peaksid andma nendest asutustest teada komisjonile ja eu-LISA-le. Ruuteris olevate isikuandmete töötlemisel peaksid liikmesriigid olema kaasvastutavad töötlejad kooskõlas määruse (EL) 2016/679 artikliga 26. Lennuettevõtjad peaksid omakorda olema eraldi vastutavad töötlejad isikuandmetena käsitatava eelteabe töötlemisel käesoleva määruse alusel. Seetõttu peaksid nii lennuettevõtjad kui ka pädevad piirivalveasutused olema käesoleva määruse alusel toimuva eelteabe töötlemise toimingute suhtes eraldi vastutavad töötlejad. Kuna eu-LISA vastutab ruuteri kavandamise, arenduse, majutuse ja tehnilise haldamise eest, peaks ta olema volitatud töötleja, kes töötleb ruuteri kaudu isikuandmetena käsitatavat eelteavet, sealhulgas saadab andmeid ruuterist edasi pädevatele piirivalveasutustele ja säilitab neid andmeid ruuteris, kui selline säilitamine on vajalik tehnilistel põhjustel.

(37) Selleks et tagada, et lennuettevõtjad kohaldavad käesoleva määruse norme tulemuslikult, tuleks ette näha nende normide kohaldamise järele valvavate riiklike asutuste määramine riiklikeks eelteabe järelevalveasutusteks ja neile asjakohaste volituste andmine. Liikmesriigid võivad riiklikeks eelteabe järelevalveasutusteks määrata oma pädevad piirivalveasutused. Käesoleva määruse normid sellise seire kohta, sealhulgas vajaduse korral karistuste määramise

([15]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1725, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset isikuandmete töötlemisel liidu institutsioonides, organites ja asutustes ning isikuandmete vaba liikumist, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 45/2001 ja otsus nr 1247/2002/EÜ (ELT L 295, 21.11.2018, lk 39).

kohta, ei tohiks mõjutada määruse (EL) 2016/679 kohaselt loodud järelevalveasutuste ülesandeid ega volitusi, muu hulgas seoses isikuandmete töötlemisega käesoleva määruse alusel.

(38) Liikmesriigid peaksid nägema ette mõjusad, proportsionaalsed ja hoiatavad karistused, mis võivad olla nii rahalised kui ka mitterahalised, nendele lennuettevõtjatele, kes ei täida käesolevast määrusest tulenevaid kohustusi, sealhulgas eelteabe automaatvahendite abil kogumise kohustust ja teabe edastamise kohustust vastavalt nõutavatele tähtaegadele, vormingutele ja protokollidele. Eelkõige peaksid liikmesriigid tagama, et kui lennuettevõtjad kui juriidilised isikud jätavad neile käesoleva määruse kohaselt kehtiva ruuterile eelteabe edastamise kohustuse korduvalt täitmata, kohaldatakse proportsionaalset rahalist karistust, mille summa on kuni 2 % lennuettevõtja eelmise majandusaasta kogukäibest. Lisaks peaks liikmesriikidel olema võimalik kohaldada lennuettevõtjate suhtes karistusi, sealhulgas rahalisi karistusi, käesolevast määrusest tulenevate kohustuste muul viisil täitmata jätmise eest.

(39) Käesoleva määruse alusel lennuettevõtjatele karistusnormide sätestamisel peaksid liikmesriigid võtma arvesse andmete täieliku täpsuse tagamise tehnilist ja operatiivset teostatavust. Lisaks tuleks karistuste määramise korral määrata kindlaks nende kohaldamine ja suurus. Riiklikud eelteabe järelevalveasutused peaksid võtma arvesse lennuettevõtja poolt probleemi leevendamiseks võetud meetmeid ning seda, mil määral ta teeb koostööd riiklike ametiasutustega.

(40) Käesoleva määruse ja määruse (EL) 2025/13 kohaldamiseks peaks olema üksainus juhtimisstruktuur. Selleks et võimaldada ja edendada teabevahetust lennuettevõtjate esindajate ning käesoleva määruse ja määruse (EL) 2025/13 alusel ruuterist edasi saadetud eelteabe saamiseks pädevate liikmesriikide asutuste esindajate vahel, tuleks hiljemalt kaks aastat pärast ruuteri töölerakendamist luua kaks spetsiaalset organit. Ruuteri kasutamise ja toimimisega seotud tehnilisi küsimusi tuleks arutada eelteabe-broneeringuinfo kontaktrühmas, kuhu peaksid kuuluma ka eu-LISA esindajad. Poliitikaküsimusi, mis puudutavad näiteks karistusi, tuleks arutada eelteabe eksperdirühmas.

(41) Kuna käesoleva määrusega sätestatakse uued normid, mille alusel kogutakse ja edastatakse eelteavet välispiiridel tehtavate kontrollide tulemuslikkuse ja tõhususe suurendamiseks ja hõlbustamiseks, tuleks direktiiv 2004/82/EÜ kehtetuks tunnistada.

(42) Kuna ruuteri kavandamise, arenduse, majutuse ja tehnilise haldamisega peaks tegelema eu-LISA, on vaja määrust (EL) 2018/1726 muuta, et lisada see ülesanne eu-LISA ülesannete hulka. Ruuteri aruannete ja statistika säilitamiseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2019/817 ([16]) loodud aruandluse ja statistika keskhoidlas on vaja kõnealust määrust muuta. Selleks et toetada riiklikke eelteabe järelevalveasutusi käesoleva määruse täitmise tagamisel, on vaja, et määruse (EL) 2019/817 muudatused hõlmaksid sätteid statistika kohta, mis käsitleb seda, kas eelteave on täpne ja täielik, näiteks märkides, kas eelteavet koguti automaatvahendite abil. Käesoleva määruse rakendamisega seotud usaldusväärset ja kasulikku statistikat on oluline koguda ka selleks, et toetada määruse eesmärke ja anda teavet määruses ette nähtud hindamiste tegemiseks. Selline statistika ei tohiks sisalda isikuandmeid. Aruandluse ja statistika keskhoidla peaks seetõttu esitama eelteabel põhinevat statistikat üksnes käesoleva määruse rakendamiseks ja selle kohaldamise tulemuslikuks seireks. Andmed, mille ruuter sel eesmärgil aruandluse ja statistika keskhoidlale automaatselt edasi saadab, ei tohiks võimaldada asjaomaseid reisijaid tuvastada.

(43) Selleks et suurendada selgust ja õiguskindlust, aidata tagada andmete kvaliteet, tagada automaatvahendite vastutustundlik kasutamine masinloetava eelteabe kogumiseks käesoleva määruse alusel ning tagada eelteabe käsitsi kogumine erandlikel asjaoludel ja üleminekuperioodil, tagada selgus tehniliste nõuete osas, mida kohaldatakse lennuettevõtjate suhtes ja mis on vajalikud, et eelteave, mida nad käesoleva määruse alusel koguvad, edastataks ruuterile turvaliselt, tulemuslikult ja kiiresti, ning tagada, et ebatäpne või mittetäielik eelteave või eelteave, mis ei ole enam ajakohane, parandatakse või seda täiendatakse või ajakohastatakse, peaks komisjonil olema õigus võtta kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikliga 290 vastu delegeeritud õigusakte, et lõpetada eelteabe käsitsi kogumise üleminekuperiood; võtta vastu meetmed, mis on seotud tehniliste nõuete ja käitamise reeglitega, mida lennuettevõtjad peaksid järgima seoses automaatvahendite kasutamisega masinloetava eelteabe kogumiseks käesoleva määruse alusel ning eelteabe käsitsi kogumiseks erandlikel asjaoludel ja

([16]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2019. aasta määrus (EL) 2019/817, millega luuakse ELi infosüsteemide koostalitlusvõime raamistik piiride ja viisade valdkonnas ning muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EÜ) nr 767/2008, (EL) 2016/399, (EL) 2017/2226, (EL) 2018/1240, (EL) 2018/1726, (EL) 2018/1861 ning nõukogu otsuseid 2004/512/EÜ ja 2008/633/JSK (ELT L 135, 22.5.2019, lk 27).

üleminekuperioodil, sealhulgas meetmed, mis on seotud andmeturbenõuetega; kehtestada üksikasjalikud normid, mis käsitlevad ühiseid protokolle ja toetatavaid andmevorminguid, mida lennuettevõtjad peavad kasutama eelteabe krüpteeritud edastamiseks, sealhulgas andmeturbenõuded, ning kehtestada üksikasjalikud normid, mis käsitlevad eelteabe parandamist, täiendamist ja ajakohastamist. On eriti oluline, et komisjon viiks oma ettevalmistava töö käigus läbi asjakohaseid konsultatsioone asjaomaste sidusrühmadega, sealhulgas lennuettevõtjatega ja ka ekspertide tasandil, ja et kõnealused konsultatsioonid viidaks läbi kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes ([17]) sätestatud põhimõtetega. Eelkõige selleks, et tagada delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises võrdne osalemine, saavad Euroopa Parlament ja nõukogu kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende ekspertidel on pidev juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, millel arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist. Tehnika taset arvesse võttes võivad need tehnilised nõuded ja käitamise reeglid aja jooksul muutuda.

(44) Selleks et tagada käesoleva määruse ühetaolised rakendamistingimused, eelkõige seoses ruuteri töölerakendamisega, andmete kontrollimise ja teadete tehniliste ja menetlusreeglitega ning tehniliste ja menetlusreeglitega eelteabe edasisaatmiseks ruuterist pädevatele piirivalveasutustele viisil, mis tagab, et edasisaatmine on turvaline, tulemuslik ja kiire ega mõjuta reisijate reisimist ja lennuettevõtjaid rohkem kui vaja, ning pädevate piirivalveasutuste ja lennuettevõtjate ruuteriga ühenduste loomise ja sellega liidestamisega, samuti täpsustada liikmesriikide kui kaasvastutavate töötlejate kohustused, näiteks seoses turvaintsidentide, sealhulgas isikuandmetega seotud rikkumiste tuvastamise ja haldamisega, ning kaasvastutavate töötlejate ja eu-LISA kui volitatud töötleja vahelised suhted, sealhulgas eu-LISA abi vastutavatele töötlejatele asjakohaste tehniliste ja korralduslike meetmete abil, niivõrd kui see on võimalik, et vastutav töötleja saaks täita oma kohustusi vastata taotlustele andmesubjekti õiguste kasutamiseks, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011 ([18]).

(45) Kõigile huvitatud osalistele, eelkõige lennuettevõtjatele ja pädevatele piirivalveasutustele, tuleks anda piisavalt aega ettevalmistuste tegemiseks, et nad saaksid täita käesolevast määrusest tulenevaid kohustusi, võttes arvesse, et mõned neist ettevalmistustest, näiteks need, mis on seotud kohustusega tagada ruuteriga ühendus ja liidestamine, saab lõpule viia alles siis, kui ruuteri kavandamis- ja arendusetapid on lõppenud ning ruuter on tööle rakendatud. Seetõttu tuleks käesolevat määrust kohaldada alles alates asjakohasest kuupäevast, mis järgneb ruuteri töölerakendamise kuupäevale, mille komisjon määrab kindlaks kooskõlas käesoleva määrusega ja määrusega (EL) 2025/13. Komisjonil peaks siiski olema võimalik võtta käesoleva määruse alusel vastu delegeeritud õigusakte ja rakendusakte juba varem, et tagada käesoleva määrusega loodud süsteemi võimalikult kiire kasutuselevõtt.

(46) Käesoleva määruse ja määruse (EL) 2025/13 alusel loodud ruuteri kavandamis- ja arendusetappe tuleks alustada ja need tuleks lõpule viia niipea kui võimalik, et ruuteri saaks tööle rakendada võimalikult kiiresti, mis eeldab ka käesoleva määrusega ette nähtud asjakohaste delegeeritud õigusaktide ja rakendusaktide vastuvõtmist. Nende etappide sujuvaks ja tulemuslikuks edenemiseks tuleks luua spetsiaalne programminõukogu, mille ülesanne on teha järelevalvet selle üle, kuidas eu-LISA neis etappides oma ülesandeid täidab. Programminõukogu peaks lõpetama tegevuse kaks aastat pärast ruuteri töölerakendamist. Lisaks tuleks kooskõlas määrusega (EL) 2018/1726 luua spetsiaalne nõuandev organ, eelteabe-broneeringuinfo nõuanderühm, mille eesmärk on anda eu-LISA-le ja programminõukogule eksperditeavet ruuteri kavandamis- ja arendusetappide kohta ning eu-LISA-le ruuteri majutuse ja haldamise kohta. Tuleks luua programminõukogu ja eelteabe-broneeringuinfo nõuanderühm ning need peaksid toimima olemasolevate programminõukogude ja nõuanderühmade eeskujul.

(47) Käesolevat määrust tuleks korrapäraselt hinnata, et tagada seire selle tulemusliku kohaldamise üle. Eelkõige ei tohiks eelteabe kogumine kahjustada seadusi järgivate reisijate reisikogemust. Seepärast peaks komisjon lisama käesoleva määruse kohaldamise kohta korrapäraselt koostatavatesse hindamisaruannetesse hinnangu käesoleva määruse mõju kohta seadusi järgivate reisijate reisikogemusele. Hindamine peaks hõlmama ka hinnangut ruuteri saadetud andmete kvaliteedi ja ruuteri tulemuslikkuse kohta pädevate piirivalveasutuste seisukohast.

([17]) ELT L 123, 12.5.2016, lk 1.

([18]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

(48) Samuti tuleks sätestada viivitamata käesoleva määrusega ette nähtud selgitused direktiivi 2004/82/EÜ kohaldamisel kasutatavate automaatvahendite spetsifikatsioonide kohaldamise kohta. Seepärast tuleks neid küsimusi käsitlevaid sätteid kohaldada alates käesoleva määruse jõustumise kuupäevast. Selleks et võimaldada ruuteri vabatahtlikku kasutusele võtmist võimalikult kiiresti, tuleks nii vabatahtlikku kasutamist käsitlevaid sätteid kui ka teatavaid muid sätteid, millega tagatakse vastutustundlik kasutamine, kohaldada alates varaseimast võimalikust hetkest, see tähendab hetkest, mil ruuter tööle rakendatakse.

(49) Kuna käesoleva määrusega kaasnevad lennuettevõtjatele seoses kohandamise ja haldusega lisakulud, tuleks hoolikalt jälgida lennundussektori üldist regulatiivset koormust. Seda arvesse võttes tuleks käesoleva määruse toimimist hindavas aruandes analüüsida, mil määral on käesoleva määruse eesmärgid saavutatud ja mil määral on see mõjutanud selle sektori konkurentsivõimet.

(50) Käesolev määrus ei piira liikmesriikide pädevust seoses riiklikku julgeolekut käsitleva riigisisese õigusega, tingimusel et selline õigus on kooskõlas liidu õigusega.

(51) Käesolev määrus ei piira liikmesriikide pädevust koguda oma riigisisese õiguse kohaselt reisijaid käsitlevaid andmeid muudelt kui käesolevas määruses sätestatud veoettevõtjatelt, tingimusel et selline riigisisene õigus on kooskõlas liidu õigusega.

(52) Kuna käesoleva määruse eesmärke, nimelt välispiiridel tehtava kontrolli tulemuslikkuse ja tõhususe suurendamine ja hõlbustamine ning ebaseadusliku sisserände tõkestamine, on seotud küsimustega, mis on oma olemuselt piiriülesed, ei suuda liikmesriigid neid üksi piisavalt saavutada, küll aga saab neid paremini saavutada liidu tasandil. Seetõttu võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu (ELi leping) artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.

(53) ELi lepingule ja ELi toimimise lepingule lisatud protokolli nr 22 (Taani seisukoha kohta) artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani käesoleva määruse vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav. Arvestades, et käesolev määrus põhineb Schengeni *acquis*'l, otsustab Taani kõnealuse protokolli artikli 4 kohaselt kuue kuu jooksul pärast nõukogu otsuse tegemist käesoleva määruse üle, kas ta rakendab seda oma õiguses.

(54) Iirimaa osaleb käesolevas määruses ELi lepingule ja ELi toimimise lepingule lisatud protokolli nr 19 (Euroopa Liidu raamistikku integreeritud Schengeni *acquis*' kohta) artikli 5 lõike 1 ning nõukogu otsuse 2002/192/EÜ ([19]) artikli 6 lõike 2 kohaselt.

(55) Islandi ja Norra puhul kujutab käesolev määrus endast nende Schengeni *acquis*' sätete edasiarendamist Euroopa Liidu Nõukogu ning Islandi Vabariigi ja Norra Kuningriigi vahelise lepingu (viimase kahe riigi osalemiseks Schengeni *acquis*' sätete rakendamises, kohaldamises ja edasiarendamises) ([20]) tähenduses, mis kuuluvad nõukogu otsuse 1999/437/EÜ ([21]) artikli 1 punktis A osutatud valdkonda.

(56) Šveitsi puhul kujutab käesolev määrus endast nende Schengeni *acquis*' sätete edasiarendamist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepingu (Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis*' rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega) ([22]) tähenduses, mis kuuluvad otsuse 1999/437/EÜ artikli 1 punktis A osutatud valdkonda, kusjuures nimetatud otsuse vastavat punkti tõlgendatakse koostoimes nõukogu otsuse 2008/146/EÜ ([23]) artikliga 3.

(57) Liechtensteini puhul kujutab käesolev määrus endast nende Schengeni *acquis*' sätete edasiarendamist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse, Šveitsi Konföderatsiooni ja Liechtensteini Vürstiriigi vahelise protokolli (mis käsitleb Liechtensteini Vürstiriigi ühinemist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepinguga

([19]) Nõukogu 28. veebruari 2002. aasta otsus 2002/192/EÜ Iirimaa taotluse kohta osaleda teatavates Schengeni *acquis*' sätetes (EÜT L 64, 7.3.2002, lk 20).

([20]) EÜT L 176, 10.7.1999, lk 36.

([21]) Nõukogu 17. mai 1999. aasta otsus 1999/437/EÜ Euroopa Liidu Nõukogu ning Islandi Vabariigi ja Norra Kuningriigi vahel sõlmitud lepingu teatavate rakenduseeskirjade kohta nende kahe riigi ühinemiseks Schengeni *acquis*' sätete rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega (EÜT L 176, 10.7.1999, lk 31).

([22]) ELT L 53, 27.2.2008, lk 52.

([23]) Nõukogu 28. jaanuari 2008. aasta otsus 2008/146/EÜ sõlmida Euroopa Ühenduse nimel Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline leping Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis*' rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega (ELT L 53, 27.2.2008, lk 1).

Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis*' rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega) ([24]) tähenduses, mis kuuluvad otsuse 1999/437/EÜ artikli 1 punktis A osutatud valdkonda, kusjuures nimetatud otsuse vastavat punkti tõlgendatakse koostoimes nõukogu otsuse 2011/350/EL ([25]) artikliga 3.

(58) Küprose puhul on käesolev määrus õigusakt, mis põhineb Schengeni *acquis*'l või on muul viisil sellega seotud 2003. aasta ühinemisakti artikli 3 lõike 1 tähenduses.

(59) Euroopa Andmekaitseinspektoriga konsulteeriti kooskõlas määruse (EL) 2018/1725 artikli 42 lõikega 1 ning ta esitas arvamuse 8. veebruaril 2023, ([26])

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

1. PEATÜKK

ÜLDSÄTTED

Artikkel 1

Reguleerimisese

Selleks et parandada ja hõlbustada välispiiridel tehtavate kontrollide tulemuslikkust ja tõhusust ning tõkestada ebaseaduslikku sisserännet, on käesolevas määruses sätestatud normid, mille alusel:

a) lennuettevõtjad koguvad reisijaid käsitlevat eelteavet;

b) lennuettevõtjad edastavad eelteabe ruuterile;

c) eelteave saadetakse ruuterist edasi pädevatele piirivalveasutustele.

Käesolev määrus ei piira määruste (EL) 2016/679 ja (EL) 2018/1725 kohaldamist.

Artikkel 2

Kohaldamisala

Käesolevat määrust kohaldatakse lennuettevõtjate suhtes, kes teostavad liitu sisenevaid lende.

Artikkel 3

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

1) „lennuettevõtja" – Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2016/681 ([27]) artikli 3 punktis 1 määratletud lennuettevõtja;

2) „kontrollid piiril" – määruse (EL) 2016/399 artikli 2 punktis 11 määratletud kontrollid piiril;

([24]) ELT L 160, 18.6.2011, lk 21.
([25]) Nõukogu 7. märtsi 2011. aasta otsus 2011/350/EL Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse, Šveitsi Konföderatsiooni ja Liechtensteini Vürstiriigi vahelise protokolli (mis käsitleb Liechtensteini Vürstiriigi ühinemist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepinguga Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis* rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega) Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta, seoses sisepiiridel piirikontrolli kaotamise ja isikute liikumisega (ELT L 160, 18.6.2011, lk 19).
([26]) ELT C 84, 7.3.2023, lk 2.
([27]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/681, mis käsitleb broneeringuinfo kasutamist terroriaktide ja raskete kuritegude ennetamiseks, avastamiseks, uurimiseks ja nende eest vastutusele võtmiseks (ELT L 119, 4.5.2016, lk 132).

3) „liitu sisenev lend“ – lend, mis väljub kolmanda riigi või sellise liikmesriigi territooriumilt, kelle suhtes käesolevat määrust ei kohaldata, ja mis on kavandatud maanduma sellise liikmesriigi või selliste liikmesriikide territooriumil, kelle suhtes käesolevat määrust kohaldatakse;

4) „piiripunkt“ – määruse (EL) 2016/399 artikli 2 punktis 8 määratletud piiripunkt;

5) „regulaarlend“ – kindlaksmääratud sõiduplaani kohaselt toimuv lend, millele üldsus saab osta pileteid;

6) „mitteregulaarlend“ – lend, mis ei toimu kindlaksmääratud sõiduplaani kohaselt ja mis ei ole tingimata regulaarliini osa;

7) „pädev piirivalveasutus“ – asutus, millele liikmesriik on andnud õiguse teha kontrolle piiril ning mille liikmesriik on määranud ja millest ta on teada andnud artikli 14 lõike 2 kohaselt;

8) „reisija“ – isik, välja arvatud tööülesandeid täitev meeskonnaliige, keda lennuettevõtja nõusolekul veetakse või hakatakse vedama õhusõidukis, kusjuures sellisest nõusolekust annab tunnistust kõnealuse isiku kandmine reisijate nimekirja;

9) „reisijat käsitlev eelteave“ ehk „eelteave“ – artikli 4 lõikes 2 osutatud reisijaandmed ja artikli 4 lõikes 3 osutatud lennuteave;

10) „ruuter“ – käesoleva määruse artiklis 11 ja määruse (EL) 2025/13 artiklis 9 osutatud ruuter;

11) „isikuandmed“ – määruse (EL) 2016/679 artikli 4 punktis 1 määratletud isikuandmed;

12) „reaalajas saadavad lennuliiklusandmed“ – teave käesoleva määrusega hõlmatud lennujaama siseneva ja sealt väljuva lennuliikluse kohta.

2. PEATÜKK

EELTEABE KOGUMINE, EDASTAMINE, SÄILITAMINE JA KUSTUTAMINE

Artikkel 4

Eelteabe kogumine lennuettevõtjate poolt

1. Lennuettevõtjad koguvad liitu sisenevate lendude puhul iga reisija kohta eelteavet, et edastada see artikli 6 kohaselt ruuterile. Kui lennu puhul on kood jagatud lennuettevõtjate vahel, vastutab eelteabe edastamise eest see lennuettevõtja, kes lendu teostab.

2. Eelteave sisaldab iga lennul viibiva reisija kohta ainult järgmisi andmeid:

a) perekonnanimi ja eesnimi või eesnimed;

b) sünnikuupäev, sugu ja kodakondsus;

c) reisidokumendi liik ja number ning reisidokumendi välja andnud riigi kolmetäheline kood;

d) reisidokumendi kehtivusaja lõppkuupäev;

e) broneeringuinfo number, mida lennuettevõtja kasutab reisija kindlakstegemiseks oma infosüsteemis (broneeringu number);

f) istekohateave, mis vastab reisijale määratud istekoha numbrile õhusõidukis, kui selline teave on kättesaadav;

g) pagasisildi number või numbrid ja registreeritud pagasiarv ja kaal, kui selline teave on kättesaadav;

h) kood, mis näitab punktides a–d osutatud andmete kogumiseks ja valideerimiseks kasutatud meetodit.

3. Ühtlasi sisaldab eelteave iga reisija lennu kohta ainult järgmist lennuteavet:

a) lennu number, ja kui lennu puhul on kood jagatud lennuettevõtjate vahel, siis lennu numbrid, ning lennu numbri puudumisel muud selged ja sobivad vahendid lennu identifitseerimiseks;

b) kohaldataval juhul liikmesriigi territooriumile sisenemise piiripunkt;

c) sihtlennujaama kood, ja kui lend maandub kavandatult ühe või mitme käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluva liikmesriigi territooriumil, siis asjaomaste liikmesriikide territooriumidel asuvate külastatavate lennujaamade koodid;

d) lennu lähtelennujaama kood;

e) algse pardalemineku koha lennujaama kood, kui see on kättesaadav;

f) väljumise kohalik kuupäev ja kellaaeg;

g) saabumise kohalik kuupäev ja kellaaeg;

h) lennuettevõtja kontaktandmed;

i) eelteabe edastamiseks kasutatav vorming.

Artikkel 5

Eelteabe kogumise vahendid

1. Lennuettevõtjad koguvad kooskõlas artikliga 4 eelteavet viisil, mis tagab, et artikli 6 kohaselt edastatav eelteave oleks täpne, täielik ja ajakohane.

2. Lennuettevõtjad koguvad artikli 4 lõike 2 punktides a–d osutatud eelteavet, kasutades asjaomase reisija reisidokumendi masinloetavate andmete kogumiseks automaatvahendeid. Nad teevad seda kooskõlas käesoleva artikli lõikes 7 osutatud üksikasjalike tehniliste nõuete ja käitamise reeglitega, niipea kui need on vastu võetud ja kohaldatavad.

Kui lennuettevõtjad pakuvad veebis lennule registreerimise protsessi, võimaldavad nad reisijatel veebis lennule registreerimise protsessi käigus esitada artikli 4 lõike 2 punktides a–d osutatud eelteabe automaatvahendite abil. Reisijatele, kes ei registreeri end lennule veebis, annavad lennuettevõtjad võimaluse esitada kõnealune eelteave automaatvahendite abil lennule registreerimisel kas lennujaama iseteeninduskioskis või lennuettevõtja töötaja abiga registreerimislauas.

Kui automaatvahendite kasutamine ei ole tehniliselt võimalik, koguvad lennuettevõtjad erandkorras artikli 4 lõike 2 punktides a–d osutatud eelteavet käsitsi kas veebis või lennujaamas lennule registreerimise käigus viisil, mis tagab vastavuse käesoleva artikli lõikele 1.

3. Kõik automaatvahendid, mida lennuettevõtjad kasutavad eelteabe kogumiseks käesoleva määruse alusel, peavad olema usaldusväärsed, turvalised ja ajakohased. Lennuettevõtjad tagavad, et eelteave on reisijalt lennuettevõtjatele edastamise ajal krüpteeritud.

4. Üleminekuperioodi jooksul ja lisaks lõikes 3 osutatud eelteabe kogumise vahenditele võimaldavad lennuettevõtjad reisijatel esitada eelteabe veebis lennule registreerimise käigus käsitsi. Sellistel juhtudel kasutavad lennuettevõtjad andmete kontrollimise meetodeid, et tagada vastavus lõikele 1.

5. Lõikes 4 osutatud üleminekuperiood ei mõjuta lennuettevõtjate õigust kontrollida veebis registreerimise käigus kogutud eelteavet lennujaamas enne õhusõiduki pardale minekut, et tagada vastavus lõikele 1 kooskõlas kohaldatava liidu õigusega.

6. Komisjonil on õigus võtta neli aastat pärast artiklis 34 osutatud ruuteri töölerakendamise kuupäeva eelteabe kogumise automaatvahendite kättesaadavuse ja ligipääsetavuse hindamisele tuginedes vastu delegeeritud õigusakt kooskõlas artikliga 44, et käesoleva artikli lõikes 4 osutatud üleminekuperiood lõpetada.

7. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 44 käesoleva määruse täiendamiseks vastu delegeeritud õigusakte, milles sätestatakse üksikasjalikud tehnilised nõuded ja käitamise reeglid artikli 4 lõike 2 punktides a–d osutatud eelteabe kogumiseks automaatvahendite abil kooskõlas käesoleva artikli lõigetega 2 ja 3 ning eelteabe käsitsi kogumiseks erandlikel asjaoludel kooskõlas käesoleva artikli lõikega 2 ja käesoleva artikli lõikes 4 osutatud üleminekuperioodi jooksul. Kõnealused tehnilised nõuded ja käitamise reeglid hõlmavad nõudeid, mis käsitlevad andmeturvet ja reisidokumendi masinloetavate andmete kogumiseks kättesaadavate kõige usaldusväärsemate automaatvahendite kasutamist.

8. Lennuettevõtjatel, kes kasutavad automaatvahendeid direktiivi 2004/82/EÜ artikli 3 lõigetes 1 ja 2 osutatud teabe kogumiseks, on õigus neid kasutada kooskõlas nimetatud direktiiviga, kohaldades käesoleva artikli lõikes 7 osutatud tehnilisi nõudeid.

Artikkel 6

Lennuettevõtjate kohustused seoses eelteabe edastamisega

1. Lennuettevõtjad edastavad artikli 14 kohaselt pädevatele piirivalveasutustele edasisaadetava krüpteeritud eelteabe ruuterile elektrooniliselt. Lennuettevõtjad edastavad eelteabe käesoleva artikli lõikes 3 osutatud üksikasjalike sätete kohaselt, niipea kui need sätted on vastu võetud ja kohaldatavad.

2. Lennuettevõtjad edastavad eelteabe:

a) iga reisija kohta lennule registreerimise hetkel, kuid mitte varem kui 48 tundi enne kavandatud lennu väljumisaega, ja

b) kõigi pardale läinud reisijate kohta kohe pärast pardalemineku lõppemist, nimelt pärast seda, kui reisijad on väljumiseks valmistuva õhusõiduki pardale läinud ja ühelgi reisijal ei ole enam võimalik õhusõiduki pardale minna ega sealt lahkuda.

3. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 44 käesoleva määruse täiendamiseks vastu delegeeritud õigusakte, milles kehtestatakse üksikasjalikud normid ühiste protokollide ja toetatavate andmevormingute kohta, mida tuleb kasutada käesoleva artikli lõikes 1 osutatud krüpteeritud eelteabe edastamiseks ruuterile, sealhulgas eelteabe edastamisel lennule registreerimise ajal, ja andmeturbenõuded. Selliste üksikasjalike normidega tagatakse, et lennuettevõtjad edastavad eelteabe sama struktuuri ja sisu alusel.

Artikkel 7

Eelteabe töötlemine pädevate piirivalveasutuste poolt

Pädevad piirivalveasutused töötlevad käesoleva määruse kohaselt saadud eelteavet üksnes selleks, et parandada ja hõlbustada välispiiridel tehtavate kontrollide tulemuslikkust ja tõhusust ning tõkestada ebaseaduslikku sisserännet.

Eelteabe töötlemine pädevate piirivalveasutuste poolt ei tohi kaasa tuua määruse (EL) 2016/679 artiklis 22 osutatud üksikisikute profiilianalüüsi ega isikute diskrimineerimist harta artiklis 21 loetletud alustel.

Artikkel 8

Eelteabe säilitamisaeg ja kustutamine

1. Lennuettevõtjad säilitavad artikli 4 kohaselt kogutud eelteavet 48 tundi alates hetkest, mil ruuterile artikli 6 lõike 2 punktide a ja b kohaselt edastatud eelteave ruuterisse kohale jõuab. Pärast nimetatud ajavahemiku lõppu kustutavad nad selle eelteabe viivitamata ja lõplikult, ilma et see piiraks lennuettevõtjate võimalust säilitada ja kasutada andmeid, mis on vajalikud nende tavapäraseks äritegevuseks kooskõlas kohaldatava õigusega, ning artikli 16 lõigete 1 ja 3 kohaldamist.

2. Pädevad piirivalveasutused säilitavad eelteavet, mis neile artikli 14 kohaselt pärast artikli 6 lõike 2 punktide a ja b kohast edastamist edasi saadeti, 48 tundi alates eelteabe kättesaamisest. Pärast selle ajavahemiku lõppu kustutavad nad eelteabe viivitamata ja lõplikult.

Erandjuhtudel, see tähendab üksnes siis, kui eelteave on seotud reisijatega, kes käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud ajavahemiku jooksul piiripunkti ei saabunud, võivad pädevad piirivalveasutused säilitada eelteavet veel kuni 48 tunni jooksul.

Artikkel 9

Eelteabe parandamine, täiendamine ja ajakohastamine

1. Kui lennuettevõtja saab teada, et andmeid, mida ta käesoleva määruse alusel säilitab, on töödeldud ebaseaduslikult või need ei ole eelteave, kustutab ta need andmed viivitamata ja lõplikult. Kui need andmed on edastatud ruuterile, teavitab lennuettevõtja sellest viivitamata Vabadusel, Turvalisusel ja Õigusel Rajaneva Ala Suuremahuliste IT-süsteemide Operatiivjuhtimise Euroopa Liidu Ametit (eu-LISA). eu-LISA teavitab sellise teabe saamisel viivitamata pädevat piirivalveasutust, kellele kõnealused andmed ruuteri kaudu edasi saadeti. Pädev piirivalveasutus kustutab need andmed viivitamata ja lõplikult.

2. Kui lennuettevõtja saab teada, et need andmed, mida ta käesoleva määruse alusel säilitab, on ebatäpsed, mittetäielikud või ei ole enam ajakohastatud, parandab, täiendab või ajakohastab ta kõnealused andmed viivitamata. See ei piira lennuettevõtjate võimalust neid andmeid säilitada ja kasutada, kui see on vajalik nende tavapärase äritegevuse jaoks ja kooskõlas kohaldatava õigusega.

3. Kui lennuettevõtja saab pärast eelteabe edastamist artikli 6 lõike 2 punkti a alusel, kuid enne artikli 6 lõike 2 punkti b kohast edastamist teada, et tema edastatud andmed on ebatäpsed, edastab lennuettevõtja viivitamata ruuterile parandatud eelteabe.

4. Kui lennuettevõtja saab pärast artikli 6 lõike 2 punkti a või b kohast eelteabe edastamist teada, et tema edastatud andmed on ebatäpsed, mittetäielikud või ei ole enam ajakohastatud, edastab lennuettevõtja viivitamata ruuterile parandatud, täiendatud või ajakohastatud eelteabe.

5. Kui pädev piirivalveasutus saab pärast artikli 14 kohast eelteabe edastamist teada, et see on ebatäpne, mittetäielik või ei ole enam ajakohastatud, kustutab ta need andmed viivitamata, välja arvatud juhul, kui need andmed on vajalikud käesolevas määruses sätestatud kohustuste täitmise tagamiseks.

6. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 44 käesoleva määruse täiendamiseks vastu delegeeritud õigusakte, milles sätestatakse vajalikud üksikasjalikud normid, mis käsitlevad eelteabe parandamist, täiendamist ja ajakohastamist käesoleva artikli tähenduses.

Artikkel 10

Põhiõigused

1. Käesoleva määruse ja määruse (EL) 2025/13 kohane isikuandmete kogumine ja töötlemine lennuettevõtjate ja pädevate asutuste poolt ei tohi põhjustada isikute diskrimineerimist Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) artiklis 21 loetletud alustel.

2. Käesoleva määrusega austatakse täiel määral inimväärikust ja põhiõigusi ning järgitakse hartas sätestatud põhimõtteid, sealhulgas õigust eraelu puutumatusele, varjupaigale, isikuandmete kaitsele, liikumisvabadusele ja tõhusale õiguskaitsevahendile.

3. Erilist tähelepanu pööratakse lastele, eakatele, puuetega inimestele ja haavatavatele isikutele. Käesoleva määruse rakendamisel peavad esmatähtsaks kaalutluseks olema lapse huvid.

3. PEATÜKK

RUUTERIGA SEOTUD SÄTTED

Artikkel 11

Ruuter

1. Ruuteri, mille eesmärk on hõlbustada krüpteeritud eelteabe edastamist lennuettevõtjate poolt pädevatele piirivalveasutustele kooskõlas käesoleva määrusega, kavandab ning seda arendab, majutab ja haldab tehniliselt artiklite 25 ja 26 kohaselt eu-LISA.

2. Ruuter koosneb järgmistest elementidest:

a) keskne taristu, sealhulgas tehnilised komponendid, mis võimaldab krüpteeritud eelteavet vastu võtta ja edasi saata;

b) turvaline sidekanal keskse taristu ja pädevate piirivalveasutuste vahel ning turvaline sidekanal keskse taristu ja lennuettevõtjate vahel eelteabe edastamiseks ja edasisaatmiseks ning sellega seotud teabevahetuseks;

c) turvaline kanal reaalajas saadavate lennuliiklusandmete vastuvõtmiseks.

3. Ilma et see piiraks käesoleva määruse artikli 12 kohaldamist, jagab ja taaskasutab ruuter, kui see on asjakohane ja niivõrd, kui see on tehniliselt võimalik, tehnilisi komponente, sealhulgas riist- ja tarkvarakomponente, mis kuuluvad määruse (EL) 2017/2226 artiklis 13 osutatud veebiteenuse, määruse (EL) 2018/1240 artikli 6 lõike 2 punktis k osutatud vedajate võrguvärava ning määruse (EÜ) nr 767/2008 artiklis 45c osutatud vedajate võrguvärava juurde.

Niivõrd kui see on selle tehnilisi ja operatiivseid võimalusi arvestades võimalik, kavandab eu-LISA ruuteri viisil, mis on sidus ja kooskõlas lennuettevõtjatele määrustes (EÜ) nr 767/2008, (EL) 2017/2226 ja (EL) 2018/1240 sätestatud kohustustega.

4. Ruuter teeb automaatselt andmete väljavõtteid ja teeb need kooskõlas käesoleva määruse artikliga 38 kättesaadavaks määruse (EL) 2019/817 artikliga 39 loodud aruandluse ja statistika keskhoidlale.

5. eu-LISA kavandab ruuteri ja arendab seda nii, et sellel ajal, kui lennuettevõtjad edastavad kooskõlas artikliga 6 eelteavet ruuterile ning eelteave saadetakse kooskõlas artikliga 14 ruuterist edasi pädevatele piirivalveasutustele ning kooskõlas artikli 38 lõikega 2 aruandluse ja statistika keskhoidlale, on eelteave otspunktkrüpteeritud.

Artikkel 12

Ruuteri ainukasutus

Käesoleva määruse kohaldamisel kasutavad ruuterit üksnes:

a) lennuettevõtjad krüpteeritud eelteabe edastamiseks kooskõlas käesoleva määrusega;

b) pädevad piirivalveasutused krüpteeritud eelteabe vastuvõtmiseks kooskõlas käesoleva määrusega.

Käesolev artikkel ei piira määruse (EL) 2025/13 artikli 10 kohaldamist.

Artikkel 13

Andmevormingu- ja edastuskontroll

1. Ruuter kontrollib automaatselt ja reaalajas saadavatele lennuliiklusandmetele tuginedes, kas lennuettevõtja on edastanud eelteabe kooskõlas artikli 6 lõikega 1.

2. Ruuter kontrollib viivitamata ja automaatselt, kas talle kooskõlas artikli 6 lõikega 1 edastatud eelteave vastab artikli 6 lõikes 3 osutatud toetatavaid andmevorminguid käsitlevatele üksikasjalikele sätetele.

3. Kui käesoleva artikli lõikes 1 osutatud kontrollimise käigus tehakse kindlaks, et lennuettevõtja ei ole eelteavet edastanud, või kui käesoleva artikli lõikes 2 osutatud kontrollimise käigus tehakse kindlaks, et eelteave ei vasta toetatavaid andmevorminguid käsitlevatele üksikasjalikele sätetele, teavitab ruuter viivitamata ja automaatselt asjaomast lennuettevõtjat ja nende liikmesriikide pädevaid piirivalveasutusi, kellele tuli eelteave artikli 14 lõike 1 kohaselt edasi saata. Sellisel juhul edastab lennuettevõtja viivitamata eelteabe kooskõlas artikliga 6.

4. Komisjon võtab vastu rakendusaktid, milles sätestatakse käesoleva artikli lõigetes 1, 2 ja 3 osutatud kontrollide ja teadete jaoks vajalikud üksikasjalikud tehnilised ja menetlusreeglid. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 43 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 14

Eelteabe edasisaatmine ruuterist pädevatele piirivalveasutustele

1. Pärast artiklis 13 osutatud andmevormingu- ja edastuskontrolli saadab ruuter krüpteeritud eelteabe, mis talle on edastatud vastavalt artiklile 6 või artikli 9 lõigetele 3 ja 4, edasi liikmesriigi pädevatele piirivalveasutustele, või kui lend maandub kavandatult ühes või mitmes lennujaamas, mis asuvad ühe või mitme sellise liikmesriigi territooriumil, kelle suhtes käesolevat määrust kohaldatakse, siis artikli 4 lõike 3 punktis c osutatud liikmesriikide pädevatele piirivalveasutustele. Ruuter saadab need andmed edasi viivitamata ja automaatselt, selle sisu mingil viisil muutmata, ning käesoleva artikli lõikes 5 osutatud üksikasjalike sätete kohaselt, niipea kui sellised sätted on vastu võetud ja kohaldatavad.

eu-LISA koostab eelteabe edasisaatmise eesmärgil lähte- ja sihtlennujaamade ja nende vastavate asukohariikide kohta vastavustabeli ning ajakohastab seda.

2. Liikmesriigid määravad pädevad piirivalveasutused, kes on volitatud neile ruuterist käesoleva määruse kohaselt edasi saadetud eelteavet vastu võtma. Liikmesriigid teatavad eu-LISA-le ja komisjonile käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäevaks, millele on osutatud artikli 46 teises lõigus, pädevate piirivalveasutuste nimed ja kontaktandmed ning vajaduse korral teavitavad eu-LISAt ja komisjoni kõigist ajakohastustest, mis selles teabes on tehtud.

Komisjon koostab nende teadete ja ajakohastuste põhjal teada antud pädevate piirivalveasutuste nimekirja koos nende kontaktandmetega ja teeb selle üldsusele kättesaadavaks.

3. Liikmesriigid tagavad, et nende pädevad piirivalveasutused, kes saavad lõike 1 kohaselt eelteabe, kinnitavad ruuterile viivitamata ja automaatselt selliste andmete kättesaamist.

4. Liikmesriigid tagavad, et ruuteri kaudu edasi saadetud eelteabele on juurdepääs ainult kooskõlas lõikega 2 määratud pädevate piirivalveasutuste nõuetekohaselt volitatud ja koolitatud töötajatel. Liikmesriigid kehtestavad selleks kõik vajalikud sätted. Sätted peavad sisaldama norme kõnealuste töötajate ja nende profiilide loendi koostamise ja korrapärase ajakohastamise kohta.

5. Komisjon võtab vastu rakendusaktid, milles sätestatakse käesoleva artikli lõikes 1 osutatud eelteabe ruuterist edasisaatmiseks vajalikud üksikasjalikud tehnilised ja menetlusreeglid, sealhulgas andmeturbenõuete kohta. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 43 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 15

Eelteabe kustutamine ruuterist

Käesoleva määruse kohaselt ruuterile edastatud eelteavet säilitatakse ruuteris ainult niikaua, kui see on vajalik asjaomastele pädevatele piirivalveasutustele edasisaatmiseks vastavalt käesolevale määrusele, ning see kustutatakse ruuterist viivitamata, lõplikult ja automaatselt, kui artikli 14 lõike 3 kohaselt on saadud kinnitus selle kohta, et eelteabe edasisaatmine asjaomastele pädevatele piirivalveasutustele on lõpule viidud.

Artikkel 16

Meetmed, mida kohaldatakse juhul, kui ruuteri kasutamine on tehniliselt võimatu

1. Kui ruuteri kasutamine eelteabe edasisaatmiseks ei ole ruuteri tõrke tõttu tehniliselt võimalik, teavitab eu-LISA sellest tehnilisest probleemist viivitamata ja automaatselt lennuettevõtjaid ja pädevaid piirivalveasutusi. Sel juhul võtab eu-LISA viivitamata meetmeid, et ruuteri kasutamist takistav tehniline probleem lahendada, ja teatab probleemi lahendamisest viivitamata lennuettevõtjatele ja pädevatele piirivalveasutustele.

Nende teadete vahelisel ajal ei kohaldata artikli 6 lõiget 1 ega artikli 8 lõiget 1 seni, kuni eelteabe edastamine ruuterile on tehniliselt võimatu. Lennuettevõtjad säilitavad eelteavet seni, kuni tehniline probleem on lahendatud. Niipea kui tehniline probleem on lahendatud, edastavad lennuettevõtjad eelteabe kooskõlas artikli 6 lõikega 1 ruuterile.

Kui eelteave saabub hiljem kui 96 tundi pärast artikli 4 lõike 3 punktis f osutatud väljumisaega, siis ruuter eelteavet pädevatele piirivalveasutustele edasi ei saada, vaid kustutab need andmed.

Kui ruuteri kasutamine on tehniliselt võimatu, ja erandjuhtudel, mis on seotud käesoleva määruse eesmärkidega, mille tõttu on pädevatel piirivalveasutustel vaja viivitamata saada eelteavet ajal, mil ruuterit ei ole tehniliselt võimalik kasutada, võivad pädevad piirivalveasutused nõuda, et lennuettevõtjad kasutaksid eelteabe otse pädevatele piirivalveasutustele edastamiseks muid asjakohaseid viise, tagades andmete turvalisuse, andmete kvaliteedi ja andmekaitse vajaliku taseme. Pädevad piirivalveasutused töötlevad muul asjakohasel viisil saadud eelteavet kooskõlas määruses (EL) 2016/399 ja kohaldatavas riigisiseses õiguses sätestatud normide ja kaitsemeetmetega.

Kui eu-LISA on teatanud, et tehniline probleem on lahendatud, ja kui kooskõlas artikli 14 lõikega 3 on kinnitatud, et eelteabe ruuteri kaudu edasisaatmine asjaomasele pädevale piirivalveasutusele on lõpule viidud, kustutab pädev piirivalveasutus talle muul asjakohasel viisil saadetud eelteabe viivitamata.

2. Kui ruuteri kasutamine eelteabe edasisaatmiseks ei ole tehniliselt võimalik liikmesriigi artiklis 23 osutatud süsteemide või taristu tõrke tõttu, teavitavad selle liikmesriigi pädevad piirivalveasutused sellest tehnilisest probleemist viivitamata ja automaatselt lennuettevõtjaid, teiste liikmesriikide pädevaid asutusi, eu-LISAt ja komisjoni. Sel juhul võtab liikmesriik viivitamata meetmeid, et ruuteri kasutamist takistav tehniline probleem lahendada, ja teatab probleemi lahendamisest viivitamata lennuettevõtjatele, teiste liikmesriikide pädevatele asutustele, eu-LISA-le ja komisjonile. Ruuter säilitab eelteavet seni, kuni tehniline probleem on lahendatud. Niipea kui tehniline probleem on lahendatud, saadab ruuter eelteabe kooskõlas artikli 14 lõikega 1 edasi.

Nende teadete vahelisel ajal ei kohaldata artikli 6 lõiget 1 ega artikli 8 lõiget 1 seni, kui eelteabe edastamine ruuterile ei ole tehniliselt võimalik. Lennuettevõtjad säilitavad eelteavet seni, kuni tehniline probleem on lahendatud. Niipea kui tehniline probleem on lahendatud, edastavad lennuettevõtjad eelteabe kooskõlas artikli 6 lõikega 1 ruuterile.

Kui eelteave saabub hiljem kui 96 tundi pärast artikli 4 lõike 3 punktis f osutatud väljumisaega, siis ruuter eelteavet pädevatele piirivalveasutustele edasi ei saada, vaid kustutab need andmed.

Kui ruuteri kasutamine on tehniliselt võimatu, ja erandjuhtudel, mis on seotud käesoleva määruse eesmärkidega, mille tõttu on pädevatel piirivalveasutustel vaja viivitamata saada eelteavet ajal, mil ruuterit ei ole tehniliselt võimalik kasutada, võivad pädevad piirivalveasutused nõuda, et lennuettevõtjad kasutaksid eelteabe otse pädevatele piirivalveasutustele edastamiseks muid asjakohaseid viise, tagades andmete turvalisuse, andmete kvaliteedi ja andmekaitse vajaliku taseme. Pädevad piirivalveasutused töötlevad muul asjakohasel viisil saadud eelteavet kooskõlas määruses (EL) 2016/399 ja kohaldatavas riigisiseses õiguses sätestatud normide ja kaitsemeetmetega.

Kui eu-LISA on teatanud, et tehniline probleem on lahendatud, ja kui kooskõlas artikli 14 lõikega 3 on kinnitatud, et eelteabe ruuteri kaudu edasisaatmine asjaomasele pädevale piirivalveasutusele on lõpule viidud, kustutab pädev piirivalveasutus talle muul asjakohasel viisil saadetud eelteabe viivitamata.

3. Kui ruuteri kasutamine eelteabe edastamiseks ei ole tehniliselt võimalik lennuettevõtja artiklis 24 osutatud süsteemide või taristu tõrke tõttu, teavitab kõnealune lennuettevõtja sellest tehnilisest probleemist viivitamata ja automaatselt pädevaid piirivalveasutusi, eu-LISAt ja komisjoni. Sel juhul võtab lennuettevõtja viivitamata meetmeid, et ruuteri kasutamist takistav tehniline probleem lahendada, ja teatab probleemi lahendamisest viivitamata eu-LISA-le ja komisjonile.

Nende teadete vahelisel ajal ei kohaldata artikli 6 lõiget 1 ega artikli 8 lõiget 1 seni, kui eelteabe edastamine ruuterile ei ole tehniliselt võimalik. Lennuettevõtjad säilitavad eelteavet seni, kuni tehniline probleem on lahendatud. Niipea kui tehniline probleem on lahendatud, edastavad lennuettevõtjad eelteabe kooskõlas artikli 6 lõikega 1 ruuterile. Kui eelteave saabub hiljem kui 96 tundi pärast artikli 4 lõike 3 punktis f osutatud väljumisaega, siis ruuter eelteavet pädevatele piirivalveasutustele edasi ei saada, vaid kustutab andmed.

Kui ruuteri kasutamine on tehniliselt võimatu, ja erandjuhtudel, mis on seotud käesoleva määruse eesmärkidega, mille tõttu on pädevatel piirivalveasutustel vaja viivitamata saada eelteavet ajal, mil ruuterit ei ole tehniliselt võimalik kasutada, võivad pädevad piirivalveasutused nõuda, et lennuettevõtjad kasutaksid eelteabe otse pädevatele piirivalveasutustele edastamiseks muid asjakohaseid viise, tagades andmete turvalisuse, andmete kvaliteedi ja andmekaitse vajaliku taseme. Pädevad piirivalveasutused töötlevad muul asjakohasel viisil saadud eelteavet kooskõlas määruses (EL) 2016/399 ja kohaldatavas riigisiseses õiguses sätestatud normide ja kaitsemeetmetega.

Kui eu-LISA on teatanud, et tehniline probleem on lahendatud, ja kui kooskõlas artikli 14 lõikega 3 on kinnitatud, et eelteabe ruuteri kaudu edasisaatmine asjaomasele pädevale piirivalveasutusele on lõpule viidud, kustutab pädev piirivalveasutus talle muul asjakohasel viisil saadetud eelteabe viivitamata.

Kui tehniline probleem on lahendatud, esitab asjaomane lennuettevõtja viivitamata artiklis 36 osutatud riiklikule eelteabe järelevalveasutusele aruande, mis sisaldab tehnilise probleemi kohta kõiki vajalikke üksikasju, sealhulgas probleemi põhjuseid, ulatust ja tagajärgi ning selle lahendamiseks võetud meetmeid.

4. PEATÜKK

ERISÄTTED, MIS KÄSITLEVAD ISIKUANDMETE KAITSET JA TURVALISUST

Artikkel 17

Logimine

1. Lennuettevõtjad koostavad logid kõigi käesoleva määruse kohaste eelteabega seotud töötlemistoimingute kohta, mille puhul kasutatakse artikli 5 lõikes 2 osutatud automaatvahendeid. Logid hõlmavad eelteabe edastamise kuupäeva, kellaaega ja kohta. Logid ei tohi sisaldada muid isikuandmeid kui teave, mis on vajalik lennuettevõtja asjaomase töötaja tuvastamiseks.

2. eu-LISA peab logisid kõigi töötlemistoimingute kohta, mis on seotud eelteabe edastamise ja edasisaatmisega ruuteri kaudu vastavalt käesolevale määrusele. Logid hõlmavad järgmist:

a) eelteabe ruuterile edastanud lennuettevõtja;

b) pädevad piirivalveasutused, kellele eelteave ruuteri kaudu edasi saadeti;

c) punktides a ja b osutatud edastamise või edasisaatmise kuupäev ja kellaaeg ning edastamise või edasisaatmise koht;

d) eu-LISA töötajate juurdepääs, mis on vajalik ruuteri hooldamiseks, nagu on osutatud artikli 26 lõikes 3;

e) muu nende töötlemistoimingutega seotud teave, mis on vajalik eelteabe turvalisuse ja tervikluse ning töötlemistoimingute seaduslikkuse seireks.

Logid ei tohi sisaldada muid isikuandmeid kui teave, mis on vajalik esimese lõigu punktis d osutatud eu-LISA asjaomase töötaja tuvastamiseks.

3. Käesoleva artikli lõigetes 1 ja 2 osutatud logisid kasutatakse üksnes selleks, et tagada eelteabe turvalisus ja terviklus ning töötlemise seaduslikkus, eelkõige seoses käesolevas määruses sätestatud nõuete täitmisega, sealhulgas nende nõuete rikkumise eest määratavate karistuste menetlustega vastavalt artiklitele 36 ja 37.

4. Lennuettevõtjad ja eu-LISA võtavad asjakohaseid meetmeid, et kaitsta nende poolt lõigete 1 ja 2 kohaselt loodud logisid loata juurdepääsu ja muude turvariskide eest.

5. Artiklis 36 osutatud riiklikul eelteabe järelevalveasutusel ja pädevatel piirivalveasutustel on käesoleva artikli lõikes 1 osutatud asjakohastele logidele juurdepääs, kui see on vajalik käesoleva artikli lõikes 3 osutatud eesmärkidel.

6. Lennuettevõtjad ja eu-LISA säilitavad nende poolt vastavalt lõigete 1 ja 2 kohaselt loodud logisid ühe aasta jooksul alates nende loomisest. Pärast selle ajavahemiku lõppu kustutavad nad logid viivitamata ja lõplikult.

Kui aga logisid on vaja lõikes 3 osutatud eelteabe turvalisuse ja tervikluse või töötlemistoimingute seaduslikkuse seire või tagamise menetluste jaoks ning need menetlused on käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud ajavahemiku lõpuks juba alanud, säilitavad eu-LISA ja lennuettevõtjad logisid nii kaua, kui see on nende menetluste jaoks vajalik. Sellisel juhul kustutavad nad logid kohe, kui need ei ole nimetatud menetluste jaoks enam vajalikud.

Artikkel 18

Andmekaitsekohustused

1. Isikuandmetena käsitatava eelteabe töötlemisel seoses selle eelteabe kogumise ja ruuterile edastamisega käesoleva määruse alusel on lennuettevõtjad vastutavad töötlejad määruse (EL) 2016/679 artikli 4 punkti 7 tähenduses.

2. Iga liikmesriik määrab pädeva asutuse, kes täidab vastutava töötleja ülesandeid vastavalt käesolevale artiklile. Liikmesriigid annavad nendest asutustest komisjonile, eu-LISA-le ja teistele liikmesriikidele teada.

Ruuteris toimuval isikuandmete töötlemisel on kõik liikmesriikide määratud pädevad asutused vastavalt määruse (EL) 2016/679 artiklile 26 kaasvastutavad töötlejad.

3. Isikuandmetena käsitatava eelteabe käesoleva määruse kohasel töötlemisel ruuteri kaudu, sealhulgas eelteabe edasisaatmisel ruuterist pädevatele piirivalveasutustele ja eelteabe tehnilistel põhjustel ruuteris säilitamisel, on eu-LISA volitatud töötleja määruse (EL) 2018/1725 artikli 3 punkti 12 tähenduses. eu-LISA tagab, et ruuterit käitatakse vastavalt käesolevale määrusele.

4. Komisjon võtab vastu rakendusaktid, millega määratakse kindlaks kaasvastutavate töötlejate ülesanded ning kaasvastutavate töötlejate ja volitatud töötleja asjaomased kohustused. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 43 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 19

Reisijate teavitamine

Kooskõlas määruse (EL) 2016/679 artikliga 13 annavad lennuettevõtjad käesoleva määrusega hõlmatud lendude reisijatele teavet nende isikuandmete kogumise eesmärgi, kogutud isikuandmete liigi, isikuandmete saajate ja reisijate kui andmesubjektide õiguste kasutamise võimaluste kohta.

See teave edastatakse reisijatele kirjalikult ja kergesti kättesaadavas vormingus broneerimise ja lennule registreerimise ajal, olenemata sellest, milliseid vahendeid isikuandmete kogumiseks lennule registreerimise ajal vastavalt artiklile 5 kasutatakse.

Artikkel 20

Turvalisus

1. eu-LISA tagab tema poolt käesoleva määruse alusel töödeldava eelteabe, eelkõige isikuandmetena käsitatava eelteabe turvalisuse ja krüpteerimise. Pädevad piirivalveasutused ja lennuettevõtjad tagavad nende poolt käesoleva määruse alusel töödeldava eelteabe, eelkõige isikuandmetena käsitatava eelteabe turvalisuse. eu-LISA, pädevad piirivalveasutused ja lennuettevõtjad teevad nimetatud turvalisuse tagamiseks omavahel vastavalt oma kohustustele ja kooskõlas liidu õigusega koostööd.

2. eu-LISA võtab vajalikud meetmed ruuteri ning ruuteri kaudu edasi saadetava eelteabe, eelkõige isikuandmetena käsitatava eelteabe turvalisuse tagamiseks, ning koostab, rakendab ja ajakohastab selleks muu hulgas korrapäraselt turbekava, talitluspidevuse kava ja avariitaastekava, et:

a) füüsiliselt kaitsta ruuterit ning koostada muu hulgas selle kriitilise tähtsusega komponentide kaitseks erandolukorra kavad;

b) hoida eelkõige asjakohaste krüptimismeetodite abil ära eelteabe loata töötlemine, sealhulgas loata juurdepääs sellele ning eelteabe kopeerimine, muutmine ja kustutamine ruuterile edastamise ja sellest edasisaatmise ajal ning eelteabe ruuteris säilitamise ajal, kui see on edasisaatmise lõpuleviimiseks vajalik;

c) tagada, et ruuterile juurdepääsu luba omavatel isikutel on juurdepääs ainult nende juurdepääsuloaga hõlmatud andmetele;

d) tagada võimalus kontrollida ja kindlaks teha, millistele pädevatele piirivalveasutustele on ruuteri kaudu eelteavet edasi saadetud;

e) teatada haldusnõukogule nõuetekohaselt kõikidest ruuteri tõrgetest;

f) jälgida käesolevas artiklis ja määruses (EL) 2018/1725 nõutavate turbemeetmete tulemuslikkust ning neid hinnata ja ajakohastada, kui see on tehnoloogilist või rakendusalast arengut arvesse võttes vajalik.

Käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud meetmed ei mõjuta määruse (EL) 2016/679 artiklit 32 ega määruse (EL) 2018/1725 artiklit 33.

Artikkel 21

Siseseire

Lennuettevõtjad ja pädevad piirivalveasutused peavad ise seirama, kas nad täidavad käesolevast määrusest tulenevaid kohustusi, eelkõige seda, kuidas nad töötlevad isikuandmetena käsitatavat eelteavet. Lennuettevõtjate puhul hõlmab seire artikli 17 lõikes 1 osutatud logide sagedast kontrollimist.

Artikkel 22

Isikuandmete kaitse auditid

1. Määruse (EL) 2016/679 artiklis 51 osutatud sõltumatud järelevalveasutused auditeerivad vähemalt kord nelja aasta jooksul isikuandmetena käsitatava eelteabe töötlemise toiminguid, mida pädevad piirivalveasutused käesoleva määruse kohaldamisel teevad. Liikmesriigid tagavad, et nende sõltumatutel järelevalveasutustel on neile käesoleva määrusega antud ülesannete täitmiseks piisavalt ressursse ja oskusteavet.

2. Euroopa Andmekaitseinspektor auditeerib vähemalt kord aastas kooskõlas asjakohaste rahvusvaheliste auditistandarditega isikuandmetena käsitatava eelteabe töötlemise toiminguid, mida eu-LISA käesoleva määruse kohaldamisel teeb. Selle auditi aruanne saadetakse Euroopa Parlamendile, nõukogule, komisjonile, liikmesriikidele ja eu-LISA-le. eu-LISA-le antakse võimalus esitada enne aruande vastuvõtmist selle kohta märkusi.

3. Seoses käesoleva artikli lõikes 2 osutatud töötlemistoimingutega esitab eu-LISA taotluse korral Euroopa Andmekaitseinspektorile nõutud teabe, annab Euroopa Andmekaitseinspektorile juurdepääsu kõikidele tema taotletavatele dokumentidele ja artikli 17 lõikes 2 osutatud logidele ning lubab Euroopa Andmekaitseinspektoril igal ajal pääseda kõigisse oma ruumidesse.

5. PEATÜKK

RUUTERIGA SEOTUD KÜSIMUSED

Artikkel 23

Pädevate piirivalveasutuste ühendused ruuteriga

1. Liikmesriigid tagavad, et nende pädevad piirivalveasutused on ruuteriga ühendatud. Nad tagavad, et pädevate piirivalveasutuste süsteemid ja taristu on käesoleva määruse kohaselt edastatava eelteabe vastuvõtmiseks ja edasiseks töötlemiseks ruuteriga liidestatud.

Liikmesriigid tagavad, et ruuteriga ühendus ja liidestamine võimaldab nende pädevatel piirivalveasutustel eelteavet vastu võtta ja seda töödelda ning asjaomast teavet seaduslikult, turvaliselt, tulemuslikult ja kiiresti vahetada.

2. Komisjon võtab vastu rakendusaktid, milles sätestatakse käesoleva artikli lõikes 1 osutatud ruuteriga ühenduste loomiseks ja ruuteriga liidestamiseks vajalikud üksikasjalikud normid, sealhulgas andmeturbenõuete kohta. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 43 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 24

Lennuettevõtjate ühendused ruuteriga

1. Lennuettevõtjad tagavad, et neil on ruuteriga ühendus. Nad tagavad, et nende süsteemid ja taristu on ruuteriga liidestatud, et käesoleva määruse kohaselt ruuterile eelteavet edastada.

Lennuettevõtjad tagavad, et ruuteriga ühendus ja liidestamine võimaldab neil kõnealust eelteavet edastada ning asjaomast teavet seaduslikult, turvaliselt, tulemuslikult ja kiiresti vahetada. Selleks testivad lennuettevõtjad eelteabe ruuterile edastamist koostöös eu-LISAga vastavalt artikli 27 lõikele 3.

2. Komisjon võtab vastu rakendusaktid, milles sätestatakse käesoleva artikli lõikes 1 osutatud ruuteriga ühenduste loomiseks ja ruuteriga liidestamiseks vajalikud üksikasjalikud normid, sealhulgas andmeturbenõuete kohta. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 43 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 25

eu-LISA ülesanded seoses ruuteri kavandamise ja arendusega

1. eu-LISA vastutab ruuteri füüsilise arhitektuuri kavandamise, sealhulgas tehniliste spetsifikatsioonide koostamise eest.

2. eu-LISA vastutab ruuteri arenduse, sealhulgas ruuteri tööks vajalike tehniliste kohanduste eest.

Ruuteri arendus hõlmab tehniliste spetsifikatsioonide väljatöötamist ja rakendamist, testimist ning arendusetapi üldist projektijuhtimist ja koordineerimist.

3. eu-LISA tagab, et ruuter kavandatakse ja töötatakse välja nii, et see täidab käesolevas määruses kindlaks määratud funktsioone, ning et see rakendatakse tööle niipea kui võimalik pärast seda, kui komisjon on vastu võtnud käesoleva määruse artikli 5 lõikes 7, artikli 6 lõikes 3, artikli 9 lõikes 6, artikli 23 lõikes 2 ja artikli 24 lõikes 2 sätestatud rakendusaktid ja delegeeritud õigusaktid, ning pärast andmekaitsealase mõjuhinnangu tegemist kooskõlas määruse (EL) 2016/679 artikliga 35.

4. eu-LISA annab pädevatele piirivalveasutustele, liikmesriikide muudele asjaomastele asutustele ja lennuettevõtjatele vastavustestide komplekti. Vastavustestide komplekt sisaldab testkeskkonda, simulaatorit, testandmete kogumeid ja testimise kava. Vastavustestide komplekt võimaldab lõikes 5 osutatud ruuteri põhjalikku testimist ning jääb kättesaadavaks ka pärast sellise testimise lõpetamist.

5. Kui eu-LISA on seisukohal, et arendusetapp on lõpule viidud, korraldab ta põhjendamatu viivituseta ja koostöös pädevate piirivalveasutuste ja liikmesriikide muude asjaomaste asutuste ja lennuettevõtjatega ruuteri põhjaliku testimise ning teavitab komisjoni selle tulemustest.

Artikkel 26

eu-LISA ülesanded seoses ruuteri majutuse ja tehnilise haldamisega

1. eu-LISA majutab ruuterit oma tehnilistes keskustes.

2. eu-LISA vastutab ruuteri tehnilise haldamise, sealhulgas selle hoolduse ja tehnilise arenduse eest, et tagada ruuteri kaudu eelteabe turvaline, tulemuslik ja kiire edasisaatmine kooskõlas käesoleva määrusega.

Ruuteri tehniline haldamine hõlmab kõigi selliste ülesannete täitmist ja kõigi selliste tehniliste lahenduste kasutuselevõttu, mis on vajalikud selleks ruuteri nõuetekohaseks toimimiseks kooskõlas käesoleva määrusega katkematult 24 tundi ööpäevas ja 7 päeva nädalas. See hõlmab hooldust ja tehnilist arendustööd, mis on vajalik, et tagada ruuteri toimimine rahuldaval tehnilisel tasemel, eelkõige seoses eelteabe edasisaatmise funktsiooni kättesaadavuse, täpsuse ja usaldusväärsusega kooskõlas tehniliste spetsifikatsioonide ning võimaluse korral pädevate piirivalveasutuste ja lennuettevõtjate operatiivvajadustega.

3. eu-LISA töötajatel ei tohi olla juurdepääsu ruuteri kaudu edasisaadetavale eelteabele. See keeld ei välista siiski sellise juurdepääsu andmist eu-LISA töötajatele juhul, kui see on rangelt vajalik ruuteri hooldamiseks ja tehniliseks haldamiseks.

4. Ilma et see piiraks käesoleva artikli lõike 3 ja nõukogu määrusega (EMÜ, Euratom, ESTÜ) nr 259/68 ([28]) kehtestatud Euroopa Liidu ametnike personalieeskirjade artikli 17 kohaldamist, kohaldab eu-LISA asjakohaseid ametisaladuse hoidmise reegleid või muid samaväärseid konfidentsiaalsuskohustusi oma töötajate suhtes, kellel on vaja ruuteri kaudu edasi saadetud eelteabega töötada. Nimetatud kohustust kohaldatakse ka pärast seda, kui kõnealused töötajad on oma ameti- või töökohalt lahkunud või kui nad on oma tegevuse lõpetanud.

Artikkel 27

eu-LISA tugiülesanded seoses ruuteriga

1. eu-LISA pakub taotluse korral pädevatele piirivalveasutustele, liikmesriikide muudele asjaomastele asutustele ja lennuettevõtjatele ruuteri tehnilise kasutamise, sellega ühenduse loomise ja sellega liidestamise alast koolitust.

2. eu-LISA pakub pädevatele piirivalveasutustele tuge seoses eelteabe vastuvõtmisega ruuteri kaudu vastavalt käesolevale määrusele, eelkõige seoses artiklite 14 ja 23 kohaldamisega.

3. Kooskõlas artikli 24 lõikega 1 testib eu-LISA koostöös lennuettevõtjatega eelteabe ruuterile edastamist, kasutades artikli 25 lõikes 4 osutatud vastavustestide komplekti.

([28]) EÜT L 56, 4.3.1968, lk 1.

6. PEATÜKK

JUHTIMINE

Artikkel 28

Programminõukogu

1. eu-LISA haldusnõukogu moodustab hiljemalt 28. jaanuariks 2025 programminõukogu. See koosneb kümnest liikmest, kellest:

a) seitse liiget nimetab eu-LISA haldusnõukogu oma liikmete või asendusliikmete hulgast;

b) üks on artiklis 29 osutatud eelteabe-broneeringuinfo nõuanderühma esimees;

c) üks on eu-LISA töötaja, kelle nimetab eu-LISA tegevdirektor, ja

d) üks on komisjoni poolt nimetatud liige.

Punktis a osutatud eu-LISA haldusnõukogu nimetatavad liikmed valitakse üksnes nende liikmesriikide liikmete või asendusliikmete hulgast, kelle suhtes käesolevat määrust kohaldatakse.

2. Programminõukogu koostab oma töökorra, mille võtab vastu eu-LISA haldusnõukogu.

Eesistujaks on liikmesriik, kes on programminõukogu liige.

3. Programminõukogu teeb järelevalvet eu-LISA ruuteri kavandamise ja arendusega seotud ülesannete tulemusliku täitmise üle kooskõlas artikliga 25.

Programminõukogu taotlusel esitab eu-LISA ruuteri kavandamise ja arenduse kohta, sealhulgas eu-LISA poolt eraldatud vahendite kohta üksikasjaliku ja ajakohastatud teabe.

4. Programminõukogu esitab korrapäraselt, ent vähemalt kolm korda kvartalis, eu-LISA haldusnõukogule kirjalikud aruanded ruuteri kavandamisel ja arendusel tehtud edusammude kohta.

5. Programminõukogul ei ole otsustuspädevust ega volitusi eu-LISA haldusnõukogu või selle liikmeid esindada.

6. Programminõukogu lõpetab tegevuse käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäevaks, millele on osutatud artikli 46 teises lõigus.

Artikkel 29

Eelteabe-broneeringuinfo nõuanderühm

1. Alates 28. jaanuarist 2025 annab määruse (EL) 2018/1726 artikli 27 lõike 1 punkti de kohaselt loodud eelteabe-broneeringuinfo nõuanderühm eu-LISA haldusnõukogule eelteabe ja broneeringuinfoga seotud vajalikku eksperditeavet, eelkõige seoses selle aasta tööprogrammi ja tegevuse aastaaruande koostamisega.

2. Võimaluse korral esitab eu-LISA eelteabe-broneeringuinfo nõuanderühmale artikli 25 lõigetes 1, 2 ja 4 osutatud tehniliste spetsifikatsioonide ja vastavustestide komplektide versioonid, samuti vaheversioonid.

3. Eelteabe-broneeringuinfo nõuanderühm täidab järgmisi ülesandeid:

a) annab eu-LISA-le ja programminõukogule eksperditeavet ruuteri kavandamise ja arenduse kohta kooskõlas artikliga 25;

b) annab eu-LISA-le eksperditeavet ruuteri majutuse ja tehnilise haldamise kohta kooskõlas artikliga 26;

c) esitab programminõukogule selle taotluse korral arvamuse ruuteri kavandamisel ja arendusel tehtud edusammude kohta, sealhulgas lõikes 2 osutatud tehniliste spetsifikatsioonide ja vastavustestide komplektidega seotud edusammude kohta.

4. Eelteabe-broneeringuinfo nõuanderühmal ei ole otsustuspädevust ega volitusi eu-LISA haldusnõukogu või selle liikmeid esindada.

Artikkel 30

Eelteabe-broneeringuinfo kontaktrühm

1. eu-LISA haldusnõukogu moodustab käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäevaks, millele on osutatud artikli 46 teises lõigus, eelteabe-broneeringuinfo kontaktrühma.

2. Eelteabe-broneeringuinfo kontaktrühm võimaldab liikmesriikide asjaomastel asutustel ja lennuettevõtjatel suhelda tehnilistes küsimustes, mis on seotud käesolevast määrusest tulenevate ülesannete ja kohustustega.

3. Eelteabe-broneeringuinfo kontaktrühm koosneb liikmesriikide asjaomaste asutuste ja lennuettevõtjate esindajatest, eelteabe-broneeringuinfo nõuanderühma esimehest ja eu-LISA ekspertidest.

4. eu-LISA haldusnõukogu kehtestab pärast eelteabe-broneeringuinfo nõuanderühma arvamuse saamist eelteabe-broneeringuinfo kontaktrühma töökorra.

5. Kui seda peetakse vajalikuks, võib eu-LISA haldusnõukogu luua ka eelteabe-broneeringuinfo kontaktrühma allrühmi, et arutada konkreetseid tehnilisi küsimusi, mis on seotud liikmesriikide asjaomaste asutuste ja lennuettevõtjate käesoleva määruse kohaste ülesannete ja kohustustega.

6. Eelteabe-broneeringuinfo kontaktrühmal, sealhulgas selle allrühmadel, ei ole otsustuspädevust ega volitusi eu-LISA haldusnõukogu või selle liikmeid esindada.

Artikkel 31

Eelteabe eksperdirühm

1. Komisjon moodustab käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäevaks, millele on osutatud artikli 46 teises lõigus, kooskõlas komisjoni eksperdirühmade loomist ja toimimist käsitlevate horisontaalsete reeglitega eelteabe eksperdirühma.

2. Eelteabe eksperdirühm võimaldab liikmesriikide asjaomastel asutustel omavahel ning liikmesriikide asjaomastel asutustel ja lennuettevõtjatel suhelda poliitikaküsimustes, mis on seotud käesolevast määrusest tulenevate ülesannete ja kohustustega, sealhulgas seoses artiklis 37 osutatud karistustega.

3. Eelteabe eksperdirühma juhib komisjon ja see luuakse kooskõlas komisjoni eksperdirühmade loomist ja toimimist reguleerivate horisontaalsete reeglitega. See koosneb liikmesriikide asjaomaste asutuste esindajatest, lennuettevõtjate esindajatest ja eu-LISA ekspertidest. Eelteabe eksperdirühm võib kutsuda oma töös osalema sidusrühmi, eelkõige Euroopa Parlamendi, Euroopa Andmekaitseinspektori ja sõltumatute riiklike järelevalveasutuste esindajaid, kui see on tema ülesannete täitmiseks asjakohane.

4. Eelteabe eksperdirühm täidab oma ülesandeid kooskõlas läbipaistvuse põhimõttega. Komisjon avaldab eelteabe eksperdirühma koosolekute protokollid ja muud asjakohased dokumendid komisjoni veebisaidil.

Artikkel 32

eu-LISA, Euroopa Andmekaitseinspektori, riiklike järelevalveasutuste ja liikmesriikide kulud

1. eu-LISA kulud, mis on seotud ruuteri loomise ja käitamisega käesoleva määruse alusel, kaetakse liidu üldeelarvest.

2. Kulusid, mida liikmesriigid kannavad seoses käesoleva määruse rakendamisega, eelkõige seoses ruuteriga artiklis 23 osutatud ühenduse loomise ja ruuteriga liidestamisega, toetatakse liidu üldeelarvest kooskõlas kohaldatavates liidu õigusaktides sätestatud rahastamiskõlblikkuse normide ja kaasrahastamise määradega.

3. Euroopa Andmekaitseinspektori kulud, mis on seotud talle käesoleva määrusega antud ülesannetega, kaetakse liidu üldeelarvest.

4. Sõltumatute riiklike järelevalveasutuste kulud, mis on seotud neile käesoleva määrusega antud ülesannetega, katavad liikmesriigid.

Artikkel 33

Ruuteriga seotud vastutus

Kui ruuterile tekitatakse kahju seetõttu, et liikmesriik või lennuettevõtja ei ole täitnud käesolevast määrusest tulenevaid kohustusi, loetakse see liikmesriik või lennuettevõtja vastavalt kohaldatavas liidu või liikmesriigi õiguses sätestatule kõnealuse kahju eest vastutavaks, välja arvatud juhul ja sellises ulatuses, kui on tõendatud, et eu-LISA, muu liikmesriik või muu lennuettevõtja ei ole võtnud mõistlikke meetmeid kahju vältimiseks või selle mõju minimeerimiseks.

Artikkel 34

Ruuteri töölerakendamine

Pärast seda, kui eu-LISA on teavitanud komisjoni artikli 25 lõikes 5 osutatud ruuteri põhjaliku testimise edukast lõpuleviimisest, määrab komisjon rakendusaktiga ja põhjendamatu viivituseta kindlaks kuupäeva, mil ruuter tööle rakendatakse. Nimetatud rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 43 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Esimeses lõigus osutatud kuupäev, mille komisjon kindlaks määrab, ei tohi olla hilisem kui 30 päeva pärast nimetatud rakendusakti vastuvõtmist.

Artikkel 35

Ruuteri vabatahtlik kasutamine direktiivi* 2004/82/EÜ *kohaldamisel

1. Lennuettevõtjatel on õigus kasutada ruuterit direktiivi 2004/82/EÜ artikli 3 lõigetes 1 ja 2 osutatud teabe edasisaatmiseks ühele või mitmele kõnealustes lõigetes osutatud vastutavale asutusele kooskõlas nimetatud direktiiviga, kui asjaomane liikmesriik on sellise kasutamisega nõustunud, alates kõnealuse liikmesriigi määratud asjakohasest kuupäevast. Kõnealune liikmesriik annab nõusoleku alles pärast seda, kui on kindlaks teinud, et eelkõige tema enda vastutavate asutuste ja asjaomase lennuettevõtja ühendus ruuteriga võimaldab teavet edasi saata seaduslikult, turvaliselt, tulemuslikult ja kiiresti.

2. Kui lennuettevõtja alustab käesoleva artikli lõike 1 kohast ruuteri kasutamist, jätkab ta ruuteri kasutamist sellise teabe edasisaatmiseks asjaomase liikmesriigi vastutavatele asutustele kuni käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäevani, millele on osutatud artikli 46 teises lõigus. Selline kasutamine lõpetatakse alates kõnealuse liikmesriigi määratud asjakohasest kuupäevast, kui see liikmesriik leiab, et lõpetamiseks on olemas objektiivsed põhjused, ning ta on lennuettevõtjat sellest teavitanud.

3. Asjaomane liikmesriik:

a) konsulteerib eu-LISAga enne lõike 1 kohast ruuteri vabatahtliku kasutamisega nõustumist;

b) annab asjaomasele lennuettevõtjale võimaluse kommenteerida oma kavatsust selline kasutamine lõike 2 kohaselt lõpetada ning konsulteerib asjakohasel juhul selles küsimuses ka eu-LISAga, välja arvatud igakülgselt põhjendatud kiireloomulistel juhtudel;

c) teavitab eu-LISAt ja komisjoni viivitamata igast kasutuselevõtust, millega ta on nõustunud, ja igast sellise kasutamise lõpetamisest, esitades kogu vajaliku teabe, sealhulgas olenevalt kohaldatavast juhust kasutuselevõtu kuupäeva või kasutamise lõpetamise kuupäeva ja põhjused.

7. PEATÜKK

JÄRELEVALVE, KARISTUSED, STATISTIKA JA KÄSIRAAMAT

Artikkel 36

Riiklik* eelteabe *järelevalveasutus

1. Liikmesriigid määravad ühe või mitu riiklikku eelteabe järelevalveasutust, kes vastutavad nende territooriumil käesoleva määruse sätete lennuettevõtjate poolse kohaldamise seire ja nende sätete järgimise tagamise eest.

2. Liikmesriigid tagavad, et riiklikel eelteabe järelevalveasutustel on olemas kõik vajalikud vahendid ning uurimis- ja täitevolitused käesolevast määrusest tulenevate ülesannete täitmiseks, sealhulgas asjakohasel juhul artiklis 37 osutatud karistuste määramiseks. Liikmesriigid tagavad, et riiklikule eelteabe järelevalveasutusele antud volituste kasutamisel kohaldatakse asjakohaseid kaitsemeetmeid kooskõlas liidu õigusega tagatud põhiõigustega.

3. Liikmesriigid teatavad komisjonile artikli 46 teises lõigus osutatud käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäevaks nende poolt käesoleva artikli lõike 1 kohaselt määratud asutuste nimed ja kontaktandmed. Nad teatavad komisjonile viivitamata kõigist eelnevaga seotud edasistest muudatustest.

4. Käesolev artikkel ei piira määruse (EL) 2016/679 artiklis 51 osutatud järelevalveasutuste volitusi.

Artikkel 37

Karistused

1. Liikmesriigid kehtestavad käesoleva määruse rikkumise korral kohaldatavad karistusnormid ja võtavad kõik vajalikud meetmed nende rakendamise tagamiseks. Kehtestatud karistused peavad olema mõjusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.

2. Liikmesriigid teavitavad komisjoni hiljemalt käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäevaks, millele on osutatud artikli 46 teises lõigus, nimetatud normidest ja meetmetest ning teavitavad teda viivitamata nende hilisematest muudatustest.

3. Liikmesriigid tagavad, et karistuse määramise üle otsustamisel ning karistuste liigi ja määra kindlaksmääramisel võtavad riiklikud eelteabe järelevalveasutused arvesse asjakohaseid asjaolusid, mis võivad hõlmata järgmist:

a) rikkumise laad, raskusaste ja kestus;

b) lennuettevõtja süü ulatus;

c) lennuettevõtja varasemad rikkumised;

d) lennuettevõtja pädevate asutustega tehtava koostöö üldine tase;

e) lennuettevõtja suurus, näiteks aastas veetavate reisijate arv;

f) asjaolu, kas teised riiklikud eelteabe järelevalveasutused on samale lennuettevõtjale sama rikkumise eest juba karistusi määranud.

4. Liikmesriigid tagavad, et kui eelteabe edastamine kooskõlas artikli 6 lõikega 1 jäetakse korduvalt tegemata, kohaldatakse proportsionaalset rahalist karistust, mille summa on kuni 2 % lennuettevõtja eelmise majandusaasta kogukäibest. Liikmesriigid tagavad, et käesolevas määruses sätestatud muude kohustuste täitmata jätmise korral kohaldatakse proportsionaalseid karistusi, sealhulgas rahalisi karistusi.

Artikkel 38

Statistika

1. Käesoleva määruse rakendamise ja kohaldamise seire toetamiseks avaldab eu-LISA lõikes 5 osutatud statistilisele teabele tuginedes kord kvartalis statistika ruuteri toimimise kohta ja selle kohta, kuidas lennuettevõtjad käesolevas määruses sätestatud kohustusi täidavad. Nimetatud statistika ei tohi võimaldada isikute tuvastamist.

2. Lõikes 1 sätestatud eesmärgil saadab ruuter lõikes 5 loetletud andmed automaatselt edasi aruandluse ja statistika keskhoidlale.

3. Käesoleva määruse rakendamise ja kohaldamise seire toetamiseks koondab eu-LISA iga aasta statistilised andmed eelneva aasta aastaaruandesse. Ta avaldab kõnealuse aastaaruande ning edastab selle Euroopa Parlamendile, nõukogule, komisjonile, Euroopa Andmekaitseinspektorile, Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ametile ning artiklis 36 osutatud riiklikele eelteabe järelevalveasutustele. Aastaaruandes ei avalikustata konfidentsiaalseid töömeetodeid ega seata ohtu liikmesriikide pädevate asutuste käimasolevaid uurimisi.

4. Komisjoni taotlusel esitab eu-LISA talle statistika käesoleva määruse rakendamisega seotud konkreetsete aspektide kohta ja lõike 3 kohase statistika.

5. Aruandluse ja statistika keskhoidla teeb eu-LISA-le kättesaadavaks järgmise statistilise teabe, mis on vajalik artiklis 45 osutatud aruandluse jaoks ja käesoleva artikli kohase statistika koostamiseks, ilma et selline eelteavet käsitlev statistika võimaldaks asjaomaste reisijate kohta tuvastada järgmist:

a) reisija kodakondsus, sugu ja sünniaasta;

b) pardalemineku kuupäev ja algne koht, väljumise kuupäev ja lähtelennujaam ning saabumise kuupäev ja sihtlennujaam;

c) reisidokumendi liik, väljaandjariigi kolmetäheline kood ja reisidokumendi kehtivusaja lõppkuupäev;

d) samale lennule registreeritud reisijate arv;

e) lendu teostava lennuettevõtja kood;

f) kas tegemist on regulaar- või mitteregulaarlennuga;

g) kas eelteave edastati kohe pärast pardalemineku lõppemist;

h) kas reisija isikuandmed on täpsed, täielikud ja ajakohastatud;

i) eelteabe kogumiseks kasutatud tehnilised vahendid.

6. eu-LISA säilitab käesoleva artikli lõikes 5 osutatud andmeid artiklis 45 osutatud aruandluse ja käesoleva artikli kohase statistika koostamiseks aruandluse ja statistika keskhoidlas. Ta säilitab neid andmeid vastavalt lõikele 2 viis aastat, tagades samal ajal, et nende andmete abil ei ole võimalik asjaomaseid reisijaid tuvastada. Aruandluse ja statistika keskhoidla teeb kohandatavad aruanded ja statistika käesoleva artikli lõikes 5 osutatud eelteabe kohta kättesaadavaks pädevate piirivalveasutuste ja liikmesriikide muude asjaomaste asutuste nõuetekohaselt volitatud töötajatele käesoleva määruse rakendamiseks ja selle kohaldamise seireks.

7. Käesoleva artikli lõikes 5 osutatud andmete kasutamine ei tohi kaasa tuua määruse (EL) 2016/679 artiklis 22 osutatud üksikisikute profiilianalüüsi ega isikute diskrimineerimist harta artiklis 21 loetletud alustel. Käesoleva artikli lõikes 5 osutatud andmeid ei tohi kasutada nende võrdlemiseks ega vastavusse viimiseks isikuandmetega ega nende kombineerimiseks isikuandmetega.

8. Menetlused, mille eu-LISA kehtestab ruuteri arenduse ja toimimise seireks vastavalt määruse (EL) 2019/817 artikli 39 lõikele 2, hõlmavad võimalust koostada kõnealuse seire tagamiseks korrapärast statistikat.

Artikkel 39

Praktiline käsiraamat

Komisjon koostab tihedas koostöös pädevate asutuste, liikmesriikide muude asjaomaste asutuste, lennuettevõtjate ja asjaomaste liidu organite ja asutustega praktilise käsiraamatu, mis sisaldab suuniseid, soovitusi ja häid tavasid käesoleva määruse rakendamiseks, sealhulgas põhiõiguste järgimise ja artikli 37 kohaselt kehtestatud karistuste kohta, ning teeb selle üldsusele kättesaadavaks.

Praktilises käsiraamatus võetakse arvesse muid asjakohaseid käsiraamatud.

Komisjon võtab praktilise käsiraamatu vastu soovituse vormis.

8. PEATÜKK

SEOS MUUDE KEHTIVATE ÕIGUSAKTIDEGA

Artikkel 40

Direktiivi 2004/82/EÜ kehtetuks tunnistamine

Direktiiv 2004/82/EÜ tunnistatakse kehtetuks alates käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäevast, millele on osutatud artikli 46 teises lõigus.

Artikkel 41

Määruse (EL) 2018/1726 muutmine

Määrust (EL) 2018/1726 muudetakse järgmiselt.

1) Lisatakse järgmine artikkel:

„*Artikkel 13a*

Ruuteriga seotud ülesanded

Seoses Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrustega (EL) 2025/12 (*) ja (EL) 2025/13 (**) täidab amet ruuteriga seotud ülesandeid, mis on talle nende määrustega antud.

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. detsembri 2024. aasta määrus (EL) 2025/12, mis käsitleb reisijaid käsitleva eelteabe kogumist ja edastamist välispiiril tehtavate kontrollide tõhustamiseks ja hõlbustamiseks ning millega muudetakse määrusi (EL) 2018/1726 ja (EL) 2019/817 ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 2004/82/EÜ (ELT L, 2025/12, 8.1.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2025/12/oj).

(**) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. detsembri 2024. aasta määrus (EL) 2025/13 reisijaid käsitleva eelteabe kogumise ja edastamise kohta terroriaktide ja raskete kuritegude ennetamiseks, avastamiseks, uurimiseks ja nende eest vastutusele võtmiseks ning millega muudetakse määrust (EL) 2019/818 (ELT L, 2025/13, 8.1.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2025/13/oj).“

2) Artikli 17 lõige 3 asendatakse järgmisega:

„3. Ameti asukoht on Eestis Tallinnas.

Artikli 1 lõigetes 4 ja 5, artiklites 3–9 ning artiklites 11 ja 13a osutatud arenduse ja operatiivjuhtimisega seotud ülesandeid täidetakse Prantsusmaal Strasbourgis asuvas tehnilises keskuses.

Varuasukoht, mis on võimeline tagama suuremahulise IT-süsteemi haldamise süsteemi tõrke korral, rajatakse Austriasse Sankt Johann im Pongausse.“

3) Artikli 19 lõiget 1 muudetakse järgmiselt:

a) lisatakse järgmine punkt:

„eec) võtab vastu aruandeid ruuteri arenduse seisu kohta vastavalt määruse (EL) 2025/12 artikli 45 lõikele 2;“;

b) punkti ff alapunkt vi asendatakse järgmisega:

„vi) koostalitluse komponendid vastavalt määruse (EL) 2019/817 artikli 78 lõikele 3 ja määruse (EL) 2019/818 artikli 74 lõikele 3 ning ruuter vastavalt määruse (EL) 2024/982 artikli 80 lõikele 5 ja määruse (EL) 2025/12 artikli 45 lõikele 5;“;

c) punkt hh asendatakse järgmisega:

„hh) võtab vastu ametlikud märkused aruannete kohta, mille Euroopa Andmekaitseinspektor on koostanud oma auditite tulemusel määruse (EL) 2018/1861 artikli 56 lõike 2, määruse (EÜ) nr 767/2008 artikli 42 lõike 2, määruse (EL) nr 603/2013 artikli 31 lõike 2, määruse (EL) 2017/2226 artikli 56 lõike 2, määruse (EL) 2018/1240 artikli 67, määruse (EL) 2019/816 artikli 29 lõike 2, määruste (EL) 2019/817 ja (EL) 2019/818 artikli 52, määruse (EL) 2024/982 artikli 58 lõike 1 ning määruse (EL) 2025/12 artikli 22 lõike 3 kohaselt, ning tagab pärast auditeid asjakohaste järelmeetmete võtmise;“;

4) Artikli 27 lõikesse 1 lisatakse järgmine punkt:

„de) eelteabe-broneeringuinfo nõuanderühm.“

Artikkel 42

Määruse (EL) 2019/817 muutmine

Määruse (EL) 2019/817 artikli 39 lõiked 1 ja 2 asendatakse järgmisega:

„1. EESi, VISi, ETIASe ja SISi eesmärkide toetamiseks ning süsteemiüleste statistiliste andmete ja analüütilise aruandluse esitamiseks poliitika, tegevuse ja andmete kvaliteediga seotud eesmärkidel luuakse kooskõlas asjaomaste nimetatud süsteeme reguleerivate õigusaktidega aruandluse ja statistika keskhoidla. Aruandluse ja statistika keskhoidla toetab ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2025/12 (*) eesmärke.

2. eu-LISA loob ja võtab kasutusele aruandluse ja statistika keskhoidla, mida ta majutab oma tehnilistes keskustes ja mis sisaldab määruse (EL) 2017/2226 artiklis 63, määruse (EÜ) nr 767/2008 artiklis 17, määruse (EL) 2018/1240 artiklis 84, määruse (EL) 2018/1861 artiklis 60 ning määruse (EL) 2018/1860 artiklis 16 osutatud andmeid ja statistikat, mis on ELi infosüsteemi poolt loogiliselt eraldatud. eu-LISA kogub ka andmeid ja statistikat määruse (EL) 2025/12 artikli 38 lõikes 1 osutatud ruuterist. Määruse (EL) 2017/2226 artiklis 63, määruse (EÜ) nr 767/2008 artiklis 17, määruse (EL) 2018/1240 artiklis 84, määruse (EL) 2018/1861 artiklis 60 ja määruse (EL) 2025/12 artikli 45 lõikes 2 osutatud ametiasutustele antakse aruandluse ja statistika keskhoidlale kontrollitud turvaline juurdepääs spetsiifiliste kasutajaprofiilide kaudu üksnes aruandluse ja statistika koostamise eesmärgil.

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. detsembri 2024. aasta määrus (EL) 2025/12, mis käsitleb reisijaid käsitleva eelteabe kogumist ja edastamist välispiiril tehtavate kontrollide tõhustamiseks ja hõlbustamiseks ning millega muudetakse määrusi (EL) 2018/1726 ja (EL) 2019/817 ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 2004/82/EÜ (ELT L, 2025/12, 8.1.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2025/12/oj).“

9. PEATÜKK

LÕPPSÄTTED

Artikkel 43

Komiteemenetlus

1. Komisjoni abistab komitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.

2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5. Kui komitee arvamust ei esita, ei võta komisjon rakendusakti eelnõu vastu ja kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artikli 5 lõike 4 kolmandat lõiku.

Artikkel 44

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.

2. Artikli 5 lõigetes 6 ja 7, artikli 6 lõikes 3 ja artikli 9 lõikes 6 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile viieks aastaks alates 28. jaanuarist 2025. Komisjon esitab delegeeritud volituste kohta aruande hiljemalt üheksa kuud enne viieaastase tähtaja möödumist. Volituste delegeerimist pikendatakse automaatselt samaks ajavahemikuks, välja arvatud juhul, kui Euroopa Parlament või nõukogu esitab selle suhtes vastuväite hiljemalt kolm kuud enne iga ajavahemiku lõppemist.

Artikli 5 lõike 6 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakti puhul, kui Euroopa Parlament või nõukogu on esitanud käesoleva artikli lõike 6 alusel vastuväite, ei tohi Euroopa Parlament ega nõukogu käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud vaikimisi pikendamisele vastu olla.

3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artikli 5 lõikes 7, artikli 6 lõikes 3 ja artikli 9 lõikes 6 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.

4. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega iga liikmesriigi määratud ekspertidega.

5. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

6. Artikli 5 lõike 6 või 7, artikli 6 lõike 3 või artikli 9 lõike 6 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

Artikkel 45

Seire ja hindamine

1. eu-LISA tagab, et oleks kehtestatud kord ruuteri arengu seiramiseks, pidades silmas kavandamise ja kuludega seotud eesmärke, ning ruuteri toimimise seiramiseks, pidades silmas eesmärke, mis on seotud tehniliste tulemuste, kulutasuvuse, turvalisuse ja teenuse kvaliteediga.

2. eu-LISA koostab hiljemalt 29. jaanuariks 2026 ja seejärel ruuteri arendusetapis igal aastal ruuteri arenduse seisu kohta aruande ning esitab selle Euroopa Parlamendile ja nõukogule. See aruanne sisaldab üksikasjalikku teavet kantud kulude kohta ja kõigi riskide kohta, mis võivad mõjutada üldkulusid, mis kantakse liidu üldeelarvest kooskõlas artikliga 32.

3. Pärast ruuteri töölerakendamist koostab eu-LISA aruande, milles selgitatakse üksikasjalikult eesmärkide, eelkõige planeerimise ja kuludega seotud eesmärkide saavutamist ning esitatakse võimalike lahknevuste põhjused, ning esitab selle Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

4. Komisjon koostab hiljemalt 29. jaanuariks 2029 ja seejärel iga nelja aasta tagant käesoleva määruse üldiseks hindamiseks aruande, sealhulgas eelteabe kogumise vajalikkuse ja lisaväärtuse kohta, hinnates järgmist:

a) käesoleva määruse kohaldamine,

b) käesoleva määruse eesmärkide saavutamise ulatus;

c) käesoleva määruse mõju liidu õigusega kaitstud põhiõigustele;

d) käesoleva määruse mõju seadusi järgivate reisijate reisikogemusele;

e) käesoleva määruse mõju lennundussektori konkurentsivõimele ja ettevõtjate koormusele;

f) ruuterist pädevatele piirivalveasutustele edasisaadetava eelteabe kvaliteet;

g) ruuteri toimivus pädevate piirivalveasutuste suhtes.

Esimese lõigu punkti e kohaldamiseks käsitletakse komisjoni aruandes ka käesoleva määruse koostoimet muude asjakohaste liidu õigusaktidega, eelkõige määrustega (EÜ) nr 767/2008, (EL) 2017/2226 ja (EL) 2018/1240, ning et hinnata nendega seotud aruandluskohustuste üldist mõju lennuettevõtjatele, tehakse kindlaks sätted, mida võiks asjakohasel juhul lennuettevõtjate koormuse leevendamiseks ajakohastada ja lihtsustada, ning kaalutakse meetmeid, mida saaks võtta, et vähendada lennuettevõtjatele avalduvat kogukuludest tingitud survet.

5. Komisjon edastab hindamisaruande Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Andmekaitseinspektorile ja Euroopa Liidu Põhiõiguste Ametile. Hindamise tulemusi arvestades esitab komisjon asjakohasel juhul Euroopa Parlamendile ja nõukogule käesoleva määruse muutmiseks seadusandliku ettepaneku.

6. Liikmesriigid ja lennuettevõtjad esitavad taotluse korral eu-LISA-le ja komisjonile lõigetes 2, 3 ja 4 osutatud aruannete koostamiseks vajaliku teabe, näiteks eelteavet kasutades välispiiridel liidu infosüsteemides ja riiklikes andmebaasides tehtud eelkontrollide tulemustega seotud andmed. Eelkõige esitavad liikmesriigid kvantitatiivse ja kvalitatiivse teabe eelteabe kogumise operatiivsete aspektide kohta. Esitatud teave ei tohi sisaldada isikuandmeid. Liikmesriigid võivad sellise teabe esitamisest keelduda, kui see on vajalik ja selles ulatuses, milles see on vajalik, ning mitte avaldada konfidentsiaalseid töömeetodeid ega ohustada pädevate piirivalveasutuste käimasolevaid uurimisi. Komisjon tagab, et esitatud konfidentsiaalne teave on nõuetekohaselt kaitstud.

Artikkel 46

Jõustumine ja kohaldamine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda hakatakse kohaldama kahe aasta möödumisel ruuteri töölerakendamise kuupäevast, mille komisjon määrab kindlaks kooskõlas artikliga 34.

Kuid:

a) artikli 5 lõikeid 7 ja 8, artikli 6 lõiget 3, artikli 9 lõiget 6, artikli 13 lõiget 4, artikli 14 lõiget 5, artikli 18 lõiget 4, artikli 23 lõiget 2, artikli 24 lõiget 2, artikleid 25, 28 ja 29, artikli 32 lõiget 1 ning artikleid 34, 43 ja 44 kohaldatakse alates 28. jaanuarist 2025;

b) artikli 5 lõiget 6, artikleid 12 ja 15, artikli 17 lõikeid 1, 3 ja 4, artikli 18 lõikeid 1, 2 ja 3 ning artikleid 19, 20, 26, 27, 33 ja 35 kohaldatakse alates ruuteri töölerakendamise päevast, mille komisjon määrab kindlaks artikli 34 kohaselt.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja liikmesriikides vahetult kohaldatav kooskõlas aluslepingutega.

Brüssel, 19. detsember 2024

Euroopa Parlamendi nimel	*Nõukogu nimel*
eesistuja	*eesistuja*
R. METSOLA	BÓKA J.